

„Voda je hybnou silou celé přírody.“

Leonardo da Vinci

ÚVODNÍK



Vážení členové SVOL,

poslední roky nám ukázaly, že lesnictví se musí umět připravit na dlouhodobé změny i krizové situace. Sucho, kůrovcovou kalamitu, větrné polomy či výkyvy trhu se dřevem nelze řešit až ve chvíli, kdy nastanou. Vyžadují promyšlenou přípravu, jasná pravidla a spolupráci.

Přestože podle Českého statistického úřadu nahodilá těžba dřeva loni opět poklesla, není to důvod k uspokojení. Období zklidnění je příležitostí připravit se na mimořádné události. Poslední kůrovcová kalamita ukázala slabiny navazujících systémů – od logistiky a skladovacích kapacit po koordinaci institucí.

Proto považuji za důležitý vznik pracovní skupiny ve spolupráci s Ministerstvem zemědělství pro přípravu řešení krizových scénářů v lesnicko-dřevařském sektoru. Neměla by se soustředit jen na následky, ale vytvořit podmínky pro rychlý postup při příští kalamitě. Patří sem logistické postupy, možnost dočasně využít plochy pro skladování dříví či sít mokřých skladů.

Stejně zásadní je příprava nové Společné zemědělské politiky po roce 2027. Lesnictví nesmí zůstat stranou evropského financování. Lesy společnosti poskytují více než jen dříví – chrání vodu, půdu, klima i krajinu. Pokud mají vlastníci tyto veřejné funkce dlouhodobě zajišťovat, potřebují stabilní a předvídatelné financování.

Důležitá je i naše účast při přípravě legislativních změn. I díky úsilí SVOL se při projednávání novely stavebního zákona podařilo zabránit oslabení role státní správy lesů. U novely zákona o rostlinolékařské péči vítáme možnost ukončit dvojkolejnost státní správy v podobě vrchního státního dozoru Ministerstva životního prostředí podle lesního zákona. Další významnou změnou je připravovaný Lesnický a dřevařský fond, který by měl podpořit využívání naší nejrozšířenější obnovitelné suroviny – dříví. Jeho přínos bude záviset na tom, jak jej dokážeme využít.

Děkuji všem členům SVOL, kteří se zúčastnili XXVII. celostátní konference v Kostelci nad Černými lesy. Ani v době okamžitého sdílení informací bychom neměli zapomínat na význam osobních setkání, odborné diskuse a sdílení zkušeností.

Jsem přesvědčen, že výměna zkušeností a aktivní spolupráce vlastníků lesů budou i nadále patřit k největším přínosům našeho sdružení. Všem Vám přeji přiměřeně teplé léto, dostatek srážek a úspěšný boj s kůrovcem.

Ing. Arnošt Buček,
první místopředseda SVOL

Novela stavebního zákona míří do Senátu. Zásadní obavy vyvolává úprava odpovědnosti vlastníků za rizika v přírodě

Senát se má 19. srpna zabývat novelou stavebního zákona, kterou Poslanecká sněmovna schválila 10. července. Výsledek sněmovního projednávání je z pohledu SVOL smíšený. Některé důležité změny se podařilo prosadit, jiná ustanovení však mohou mít závažné dopady na vlastníky pozemků.

Za zásadní pozitivní výsledek považuje SVOL přijetí komplexního pozměňovacího návrhu hospodářského výboru, který zabraňuje úplné marginalizaci státní správy lesů. Přijato bylo také zrušení institutu povolování dělení a scelování pozemků podle stavebního zákona a zvýšení vymahatelnosti zákazů vjezdu a setrvávání motorových vozidel ve zvláště chráněných územích.

Největší výhrady má SVOL k přijatému pozměňovacímu návrhu poslance Filipa Turka, označenému jako SD 1214. Deklarovaným účelem návrhu je omezit odpovědnost vlastníků pozemků mimo zastavěná území za újmu způsobenou návštěvníkům přírody. Podle právního posouzení SVOL však může navržené znění vést k pravému opaku – k rozšíření odpovědnosti vlastníků i na situace, ve kterých je dnes jejich odpovědnost vyloučena.

Stávající právní úprava vychází z toho, že návštěvník přírody musí své jednání přizpůsobit stavu prostředí a nebezpečím v přírodě obvyklým. Vlastník pozemku neodpovídá za újmu způsobenou přírodními silami nebo vlastním zaviněním návštěvníka.

„Nově přijaté ustanovení však vlastníků ukládá povinnost zajišťovat průchodnost vybraných cest a tras a upozorňovat návštěvníky na existující rizika. Není přitom jasné, v jakém rozsahu a jakým způsobem mají být tyto povinnos-

ti plněny. Vlastník by tak mohl být vystaven riziku odpovědnosti například tehdy, pokud po vichřici nebo sněhové kalamitě objektivně nedokáže odstranit všechny překážky nebo pokud soud vyhodnotí umístění varování jako nedostačující,“ zdůrazňuje předseda SVOL Jiří Svoboda.

Povinnost zajistit průchodnost se navíc může týkat i tras vyznačených proti vůli vlastníka. Ve prospěch veřejné návštěvnosti území by mu tak bylo bez náhrady ukládáno nové břemeno, přestože pro-

voz těchto tras nemusí být v jeho zájmu.

Problematická je rovněž povinnost umisťovat výstražné tabule. U lesních pozemků může být v rozporu s úpravou účinnou od 1. ledna 2026, která stanoví uzavřený výčet staveb a zařízení, jež lze v lese umístit bez odnětí nebo omezení plnění funkcí lesa. Vlastník by tak mohl být povinen tabuli umístit a současně kvůli jejímu umístění žádat o příslušné správní rozhodnutí.

pokračování na str. 2 »



Foto: Unsplash

Nová kampaň SVOL přináší příběhy obnovy českých lesů

SVOL v květnu zahájil novou audiovizuální kampaň Tak se z lesa ozývá II. – Příběhy obnovy českých lesů, která prostřednictvím sedmi příběhů představuje obnovu lesních porostů na nestátních lesních majetcích významně zasažených kůrovcovou kalamitou.

Projekt, spolufinancovaný Ministerstvem zemědělství, navazuje na dlouhodobou snahu SVOL přiblížovat veřejnosti význam aktivního hospodaření v lesích i generační odpovědnost spojenou s vlastnictvím lesa. „Kůrovcová kalamita znamenala pro vlastníky lesů jednu z největších zkoušek v novodobé historii českého lesnictví. Chceme veřejnosti ukázat, že obnova lesa je dlouhodobá, odborně i finančně náročná a odpovědná práce, za kterou stojí konkrétní lidé. Díky jejich úsilí jsou položeny dobré zákl-

JEDNOTLIVÉ DÍLY KAMPANĚ

- LDO Přibyslav ■ INĚS Kunštát s. r. o. ■ Podstatzky-Lichtenstein, Velké Meziříčí ■ Arcibiskupské lesy a statky Olomouc s. r. o. ■ Statek Mirošov ■ Městské lesy Dačice s. r. o. ■ Vlašimské městské lesy s. r. o..

dy lesů pro příští generace,“ říká Jiří Svoboda, předseda SVOL. Každý z celkem sedmi dílů představuje jiný příběh obnovy lesa i odlišný typ



nestátního vlastnictví. Série ukazuje rozmanitost přístupů k obnově lesních porostů i specifické podmínky jednotlivých majetků. Nové video je zveřejňováno každý měsíc na webových stránkách a na sociálních sítích SVOL.

„Příběhy v této kampani ukazují velkou osobní statečnost lidí,

kterí se o lesy starají a hospodaří v nich. Ze situace, která se několik let zdála téměř bezvýchodná, dokázali najít cestu dál a vytvářeli v úsilí lesy obnovit,“ dodává Jiří Svoboda.

Podívejte se tady



Novela stavebního zákona míří...

pokračování ze str. 1

Navržená úprava může mít i ne-žádoucí praktické důsledky. Vlastníci mohou být méně ochotni souhlasit se zřizováním turistických cest a stezek. Ve snaze omezit riziko odpovědnosti mohou také častěji odstraňovat stromy a další přírodní prvky, které by mohly být považovány za potenciální nebezpečí.

SVOL proto bude při projednávání v Senátu usilovat o vypuštění nebo přepracování tohoto ustanovení. Cílem není bránit přístupu veřejnosti do krajiny, ale zachovat srozumitelnou zásadu, že každý návštěvník musí počítat s běžnými přírodními riziky a přizpůsobit jim své jednání. Cílem SVOL je dosáhnout takového znění, které nebude vlastníkům lesů ukládat nové a neurčité povinnosti.

Z dalších výsledků sněmovního projednávání SVOL negativně hodnotí zejména nepřijetí návrhu na zrušení možnosti dodatečně povolovat černé stavby, zachování rozšířené výjimky z povolovacího režimu pro kácení dřevin v ochranných pásmech vodovodů a kanalizací a nepřijetí zákonného osvobození hospodářsky nevyužitelných pozemků od daně z nemovitých věcí.

Proti stanovisku SVOL byla schválena možnost zařazení strategicky významných staveb mezi veřejně prospěšné stavby a možnost považovat vyhrazenou stavbu v zastavitelném území za záměr nenarušující veřejné zájmy, pokud investor uzavře plánovací smlouvu a zaváže se iniciovat a financovat potřebnou změnu územně plánovací dokumentace.

Také s přihlédnutím ke způsobu přípravy novely, která byla předložena jako poslanecký návrh bez standardního mezikomunikačního připomínkového řízení, považuje SVOL za důležité, aby byly sporné dopady při projednávání v Senátu důkladně posouzeny a navrženy potřebné úpravy.

Ing. Marie Růžková,
tajemnice SVOL

Konference SVOL 2026: Legislativa, ekonomika a budoucnost lesního hospodářství

Jak skloubit nové požadavky na ochranu přírody s ekonomicky udržitelným hospodařením? Jak se připravit na povinnosti spojené s nařízením EUDR? A bude mít stát dostatek prostředků na financování opatření, která od vlastníků lesů požaduje? Nejen tyto otázky otevřela XXVII. celostátní konference SVOL, která se uskutečnila 28. dubna 2026 v zaplněném Rytířském sále zámku v Kostelci nad Černými lesy.

Vedle delegátů a členů SVOL přijali pozvání zástupci státní správy, Poslanecké sněmovny, odborných institucí a lesnicko-dřevařského sektoru. K aktuálním otázkám vystoupili mimo jiné vrchní ředitel Sekce lesního hospodářství Ministerstva zemědělství Patrik Mlynář, vrchní ředitel Sekce ochrany přírody a krajiny Ministerstva životního prostředí Michal Servus, ředitel Národního lesnického institutu Jaroslav Kubišta a předseda představenstva Asociace lesnických a dřevozpracujících podniků Petr Jelínek. Jednání se zúčastnila také předsedkyně Zemědělského výboru Poslanecké sněmovny PČR Monika Oborná a radní Kraje Vysočina Andrea Peňáz. Přítomnost zástupců institucí, které se podílejí na přípravě předpisů nebo jejich praktickém provádění, umožnila otevřeně pojmenovat problémy, s nimiž se vlastníci lesů setkávají.

Požadavky ochrany přírody musí odpovídat realitě hospodaření

Významnou část jednání věnovali účastníci evropskému nařízení o obnově přírody a připravovanému Národnímu plánu obnovy přírody. Do přípravy návrhu se SVOL velice aktivně zapojil a při jednáních s Ministerstvem životního prostředí a Ministerstvem zemědělství prosazoval zmírnění původně zvažovaných opatření. Jejich maximalistická varianta by podle propočtů mohla vlastníkům lesů způsobit ekonomické ztráty v řádu 7 až 14 miliard korun ročně.

Konference se uskutečnila v době, kdy návrh procházel veřejnou konzultací a navrhovaná

opatření byla zatím formulována v obecné rovině. Předseda SVOL Jiří Svoboda na jednání zdůraznil, že nové požadavky musí respektovat podmínky českých lesů, nesmějí vytvářet právní nejistotu a musí být spojeny s dlouhodobým a předvídatelným finančním zajištěním: „Naším cílem je, aby obnova přírody byla skutečně funkční a dlouhodobě udržitelná. To ale znamená, že musí vycházet z reality hospodaření v lesích a být ekonomicky proveditelná.“

EUDR: technické řešení samo o sobě nestačí

Velkou pozornost vzbudilo také nařízení Evropské unie proti odlesňování EUDR. Přestože Česká republika nepatří mezi země, kde by docházelo k odlesňování, nové administrativní povinnosti se budou týkat rovněž tuzemských vlastníků lesů a dodavatelů dříví. Po velkém úsilí se podařilo v loňském roce na poslední chvíli účinnost nařízení u výrobků a komodit podléhajících EUTR o jeden rok odložit, nicméně ještě na konci dubna nebyl k dispozici avizovaný simplifikační balíček Evropské komise a informační systém EUDR byl mimo provoz až do 30. června 2026.

Připravované národní informační nástroje mohou sice plnění povinností vlastníkům usnadnit, nenahradí však potřebné zjednodušení samotných pravidel. SVOL proto bude i nadále usilovat o to, aby primární producenti dříví v zemích s nízkým rizikem nebyli zatěžováni administrativou, která neodpovídá skutečné situaci v evropském lesnictví. Aktuální informace na str. 4.



Financování lesnictví potřebuje stabilitu

Otázka peněz se prolínala téměř všemi projednávanými oblastmi. Vlastníci lesů mají plnit stále širší okruh požadavků ve veřejném zájmu, přičemž výnosy z hospodaření jsou proměnlivé a náklady na péči o les rostou. Vedle zajištění plynulého a dostatečného financování příspěvků na hospodaření proto SVOL prosazuje také jasně nastavené platby za ekosystémové služby.

Pozitivně zazněla informace Ministerstva zemědělství, že se postupně daří zkracovat zpoždění při vyplácení příspěvků na hospodaření v lesích z předchozích let. Dlouhodobým cílem však musí být systém, ve kterém budou prostředky na podporu lesnictví každoročně předvídatelně zajištěny ve státním rozpočtu.

Diskusi vyvolalo rovněž zdánění lesních pozemků. Vlastníci umožňují veřejnosti volný vstup do lesů, bezplatný sběr lesních plodů, nesou náklady na údržbu cest a zajišťují řadu funkcí, které slouží celé společnosti. Možnost zvyšovat daň prostřednictvím místních koeficientů až na pětinasobek přináší vlastníkům lesů další nejistotu a prohlubuje nespravedlnost daňového nastavení. SVOL proto pokračuje v jednáních minimálně o zastropování výše místního koeficientu obdobně jako u zemědělských pozemků.

Méně administrativy, více odbornosti

Zejména v souvislosti s novelou stavebního zákona zazněla potřeba zachovat celistvost odborné státní správy lesů, dále odstranit překrývání kontrolních kompetencí, omezit administrativní zátěž a nutnost vytvořit ve spolupráci se všemi dotčenými ministerstvy krizový plán pro budoucí kalami. Strategie by měla zahrnovat logistiku, skladovací i zpracovatelské kapacity, aby stát příště reagoval efektivněji.

Mezi zásadní národní témata patřila rovněž novela zákona o myslivosti. SVOL dlouhodobě požaduje posílení práv vlastníků půdy a lesů a účinnější možnosti nejen řešit, ale předcházet škodám způsobeným zvěří. Bez odpovídající regulace jejich stavů je obtížné naplňovat současné požadavky na přirozenou obnovu a druhově pestřejší lesní porosty.

Společný mandát pro další práci

Schválené usnesení dává republikovému výboru mandát pokračovat v jednáních o evropské a národní legislativě, stabilním financování lesnictví, ochraně vlastnických práv a snížení administrativní zátěže.

Ing. Marie Růžková,
tajemnice SVOL



Gratulace členovi SVOL k významnému ocenění

Ředitel Lesní správy Zbiroh a člen vedení SVOL – komory soukromých lesů, Ing. Robin Ambrož, Ph.D., získal prestižní ocenění „Cenu Jiřího Nováka“ za realizaci prvního offsetového projektu v Česku, dlouhodobě zlepšování stavu CHKO Křivoklátsko a podporu vědy, výzkumu a lesnického školství. Předání z rukou ministra zemědělství proběhlo v rámci zahájení veletrhu Silva Regina 2026. SVOL srdečně gratuluje.

Robin Ambrož k tomu říká: „Už samotnou nominací jsem vnímal jako velkou poctu a vůbec jsem nečekal, že bych Cenu Jiřího Nováka mohl skutečně získat. Velmi dobře se znám s panem Ing. Miroslavem Pechou, prvním laureátem této ceny. Hluboce si vážím práce, kterou pro křivoklátské lesnictví vy-

konal, a nikdy by mě nenapadlo, že se jednou ocitnu v jeho společnosti. Toto ocenění je však potřeba vnímat především jako výsledek práce celého týmu Lesní správy Zbiroh na majetku rodiny Colloredo-Mannsfeld. Bez kolegů a kolegů, kteří dokážou táhnout za jeden provaz

a posouvat věci dopředu, a stejně tak bez osvětleného přístupu samotného vlastníka, bychom našich cílů nikdy nedosáhli. Cena je pro nás satisfakcí za intenzivní práci v uplynulých letech a zároveň motivací pro ostatní, že člověk nesmí nikdy ztrácet víru v dobrý konec.“



Foto: Lesní správa Zbiroh

Valná hromada KCL: Spárkatá zvěř brání obnově lesů

V Opatovicích nad Labem se 26. března uskutečnila valná hromada SVOL – Komory církevních lesů.

V dopoledním bloku vystoupili zástupci státní správy – vrchní ředitel Sekce lesního hospodářství Ministerstva zemědělství a vrchní ředitel sekce ochrany přírody Ministerstva životního prostředí, kteří informovali o aktuálním vývoji legislativy s vazbou na hospodaření v lesích – novele stavebního zákona, ochraně zvláště chráněných druhů i technické novele zákona o myslivosti.

Diskuse potvrdila, že na řadě míst České republiky

současné stavy spárkaté zvěře významně ovlivňují obnovu lesů. Valná hromada SVOL – Komory církevních lesů ve svém usnesení konstatovala, že škody způsobené vysokými stavy spárkaté zvěře představují zásadní překážku obnovy lesů, a požaduje po Ministerstvu zemědělství přijetí konkrétních opatření k jejich snížení. Tyto škody zároveň brání obnově českých lesů z hlediska biodiverzity a jejich adaptaci na klimatickou změnu.

Lesník nechce pěstovat palivo

Ekonomika lesa musí vycházet. Péče o jeho veřejné funkce něco stojí.

Rozhovor s Ing. Janem Kopáčkem, vedoucím Městských lesů Český Brod, o významu dřevoprodukční, vodohospodářské, rekreační a vzdělávací funkce městského lesa, dalším směřování a aktuálních výzvách při správě majetku, doplněný pohledem Mgr. Aleny Kunclové, vedoucí Ekocentra Vrátkov.

Lesní majetek města Český Brod představuje přibližně 820 hektarů pozemků určených k plnění funkcí lesa. Jedná se o souvislý lesní komplex v údolí řeky Šembery na katastrech čtyř jiných obcí. Součástí správy je areál hájovny ve Vrátkově s ekocentrem a provozem na výrobu palivového dříví. Jak hospodařit v městském lese v době klimatické nejistoty? Jak obtížné je čelit tlaku zvěře, zajistit ekonomiku majetku, naplnit literu zákona i očekávání návštěvníků? Nejen o tom, ale také o paradoxu daně z nemovitých věcí jsme s Janem Kopáčkem hovořili. V části věnované Ekocentru Vrátkov jej doplňuje Alena Kunclová, která vysvětluje, proč má smysl ukazovat dětem les nejen jako místo odpočinku, ale také práce a odpovědnosti.

Městské lesy Český Brod fungují jako organizační složka města. Je to pro lesní hospodaření výhoda, nebo spíše komplikace?

Jan Kopáček: Je to obojí. Jsme součástí městského úřadu a spadáme pod odbor životního prostředí, stejně jako Ekocentrum Vrátkov. Zázemí města nám pomáhá hlavně s administrativou – účetnictvím, mzdami, zadáváním zakázek nebo většími dotačními projekty. Na druhou stranu se musíme řídit městskými procesy, které někdy nejsou tak pružné, jak by provoz lesa potřeboval.

Les často vyžaduje rychlé rozhodování a opakovanou spolupráci s osvědčenými lidmi. My se ale musíme řídit interní směrnici města pro zakázky malého rozsahu: do 200 tisíc korun lze objednat přímo se zjištěním ceny obvyklé, mezi 200 a 500 tisíci probíhá poptávkové řízení a nad 500 tisíc klasické výběrové řízení. U lesnických prací, například při nasazení harvestoru, se limit 500 tisíc korun překročí rychle. Limity jsou přitom stejné jako před patnácti lety, takže inflace jejich reálnou hodnotu výrazně snížila. Administrativně se s tím dá naučit žít, z hlediska provozu lesa to ale ideální není.

Neuvažuje město o změně právní formy městských lesů?

Jan Kopáček: Když jsem před patnácti lety nastoupil, působil zde pouze správce, pěstební i těžební činnosti zajišťovala jedna firma na základě smlouvy. Postupně se podařilo převést provoz do vlastní režie. Městské lesy si dnes práci organizují samy, najímají živnostníky, prodávají dříví a rozhodují o sortimentech. To považuji za velký úspěch a ekonomicky to znamenalo výrazný posun. Dalším krokem, o kterém se již nějakou dobu uvažuje, by mohlo být určité osamostatnění lesů a ekocentra jako jedné organizace. Není k tomu ale zatím politická síla. S ohledem na aktivity ekocentra a možnosti čerpání dotací uvažujeme spíše o příspěvkové organizaci města než o klasické obchodní společnosti.

Jak jsou městské lesy kategorizovány?

Jan Kopáček: Naprostá většina majetku je v současnosti vedena jako les hospodářský. Ochranného lesa máme přibližně 7,7 hektaru; jde zejména o extrémní svahy, skály, rokle a žulové stráně. Na těchto plochách se hospodaří velmi omezeně, v podstatě jen nahodilou těžbou tam, kde je zásah nutný kvůli



škůdcům nebo bezpečnosti. Podali jsme však žádost o přeřazení přibližně 550 hektarů do kategorie lesa zvláštního určení.

Co vás vedlo k žádosti o změnu kategorizace lesa?

Jan Kopáček: Především vodohospodářská a rekreační funkce našich lesů. V údolí se nacházejí vrty pro Český Brod a okolní obce; zhruba 150 hektarů leží v ochranném pásmu vodního zdroje I. stupně a další plochy mají podle nás zvýšenou vodohospodářskou funkci. Celý majetek je navíc výrazně rekreačně využíván.

Významnou motivací je také daň z nemovitých věcí. Ročně za ni platíme přibližně 400 tisíc korun, z toho asi 250 tisíc jedné obci. Pro lesní majetek naší velikosti je to citelná částka. Zkoušeli jsme s obcí jednat o snížení koeficientu, ale nebylo to průchozí. Obec je zadlužená a nechce se dobrovolně vzdát části příjmů. Z jejího pohledu je to pochopitelné, z pohledu vlastníka lesa – paradoxně také obce – je však problematické, že veřejně přístupný les s řadou mimoprodukčních funkcí nese takovou daňovou zátěž.

Podle mého názoru by se za les daň z nemovitých věcí platit vůbec neměla. Les plní veřejné funkce, které výrazně přesahují jeho produkční hodnotu: slouží k rekreaci, sběru hub a pohybu po cestách, má vodohospodářskou, klimatickou i environmentální funkci. Vlastník nese náklady na péči a zároveň umožňuje veřejnosti les využívat. Za to ale nedostává žádnou náhradu nebo platbu. Daň pak působí jako sankce za vlastnictví lesa a jeho správu.

Uznání vodohospodářské nebo rekreační funkce prostřednictvím kategorie lesa zvláštního určení může hrát roli také v bodovém hodnocení žádostí o dotace, například na lesní cesty nebo návštěvnickou infrastrukturu.

Jaká je druhová skladba městských lesů?

Jan Kopáček: Na majetku převládá 3. dubobukový lesní vegetační stupeň. Druhová skladba je vyrovnaná mezi jehličnatými a listnatými dřevinami. Z jehličnanů převažují smrk a borovice, dále jsou zastoupeny modřín, douglaska, vejmutovka a další dřeviny. Smrk tvoří zhruba třetinu porostů, boro-

více kolem patnácti procent. Smrk v posledních letech výrazně zasáhl kůrovec, nyní se ale situace zklidnila. Aktuálně se více objevují borové souše, místy také modřínové, z důvodů sucha.

Jaký způsob hospodaření u vás převažuje a jaká je vaše dlouhodobá pěstební vize?

Jan Kopáček: Pokud nás nebudou zásadně ohrožovat kůrovci, škůdci nebo jiné kalamity, rád bych hospodařil podrobným způsobem a na vhodných místech uplatňoval výběrné principy. Budoucnost vidím v pestrém a stabilním lese. Je zřejmé, že monokultura není cesta, která by obstála při změně klimatu a dalších extrémech.

Změnil se i můj pohled na habr. Dříve jsem ho vnímal spíše jako dřevinu, kterou je třeba potlačovat, dnes ho používám jako stabilizační prvek. Neznamená to rezignovat na produkci kvalitního dříví. Habr může být příměsí, se kterou se pracuje, a pěstebními zásahy lze porost směřovat k cílovým dřevinám tak, aby byl stabilní a zároveň dával ekonomický smysl.

Dobře zde rostou modříny, douglasky, duby a buky. U buku mám určité pochybnosti z hlediska ekonomického zhodnocení, protože zpracovatelský průmysl ho zatím nedokáže vždy využít tak, jak by lesníci potřebovali. Buku však bude v lesích přibývat, a tak doufám, že se jeho zhodnocení do budoucna zlepší. Lesník nechce pěstovat palivo. Cílem je kvalitní dříví, kulatina, truhlářské sortimenty a tam, kde to dává smysl, prodej v aukcích nebo dražbách.

Do jaké míry využíváte přirozenou obnovu?

Jan Kopáček: Podíl přirozené obnovy u nás přesahuje dvě třetiny obnovovaných ploch.

Nejsme však v horských podmínkách a buřeň je zde agresivní. Když se plocha nechá bez zásahu, rychle zaroste. Přirozená obnova proto není bezpracná varianta. Vyžaduje správné načasování, ochranu kultur, pěstební zásahy a především zvládnutí tlaku zvěře.

pokračování na str. 4 »



Víceetážový listnatý porost s hustým keřovým patrem a přirozenou obnovou pod zápojem mateřského porostu.



Rozvolněný borový porost s nastupující obnovou lesa a bohatě vyvinutým bylinným a keřovým patrem.

Lesník nechce pěstovat palivo

pokračování ze str. 3

Máte vlastní honitbu?

Jan Kopáček: Po několika letech plánování a vyjednávání máme konečně vlastní honitbu o výměře necelých 700 hektarů, kterou zhruba z 95 procent tvoří les. Důvodem byl dlouhodobý nesoulad mezi pohledem lesníka a myslivce. Neplnil se plán lovu srnčí zvěře a nebyla reálná možnost situaci změnit. Ve staré honitbě se lovili hlavně srnci, zatímco holá zvěř prakticky ne. Na přibližně 1 500 hektarech se při vlastním lovu ročně ulovilo jen dvacet kusů srnčí zvěře. Z pohledu obnovy lesa to bylo nedostačivé.

Zkoušeli jste situaci řešit prostřednictvím státní správy myslivosti?

Jan Kopáček: Státní správa je v tomto ohledu v podstatě bezzubá. Byl jsem členem mysliveckého spolku a snažil jsem se aplovat na vyšší lov, ale dlouhodobě se nic zásadního nezměnilo. Nakonec mi došla trpělivost a udělali jsme logický krok – vytvořili vlastní městskou honitbu. Nešli jsme cestou likvidace spolku, ale dohodou. Honitba se rozdělila na dvě části: lesní část zůstala převážně městu, pole původnímu spolku.

V prvním roce existence vlastní honitby jsme ulovili kolem sta kusů srnčí zvěře, přibližně šedesát prasat a patnáct kusů dančí zvěře. Na lese je to znát, musí však jít o dlouhodobý tlak. Okolní honitby jsou spolkové a zvěř se bude do volného prostoru stahovat, takže intenzivní a cílený lov musí pokračovat. Pokud se podaří udržet tlak zvěře na nižší úrovni, bude možné omezit oplocenky a více pracovat s přirozenou obnovou a smíšenými porosty. S vlastní mysliveckou máme šanci sladit myslivecké hospodaření s potřebami lesa.

Jak se vám daří zajistit ekonomiku městských lesů?

Jan Kopáček: Roční etát je kolem šesti tisíc metrů krychlových. V běžných letech těžíme zhruba čtyři až pět tisíc metrů krychlových. V nejsilnějších kúrovkových letech se těžba dostala až na deset tisíc metrů krychlových ročně, stále jsme se ale pohybovali v rámci rezervy desetiletého etátu. Ekonomicky nás v poslední době drží zejména dříví, po němž je poptávka: smrk v dlouhých sortimentech, část borovice a jednotlivé kvalitní listnaté sortimenty prodávané v aukcích. Využíváme také společný obchod se dřívím prostřednictvím SVOL obchodní. Také produkujeme vlastní štípané palivové dřevo, což vychází ekonomicky velmi zajímavě zejména v naší lokalitě se spoustou tzv. satelitů a také tím zpracujeme veškeré „odpadní dříví“. A samozřejmě žádáme o příspěvky na hospodaření v lesích.

Ekonomika lesa musí vycházet, i když město po nás nepožaduje honbu za maximálním ziskem. Městu odvádíme příspěvek jeden milion korun a zbytek jde na investice (lesní cesty, mechanizace, turistická infrastruktura atd.)

U cenných listnatých výřezů se ukazuje, jak důležité je správné načasování těžby. Na první listopadové dražbě v Deblicích jsem měl rekordní dubový výřez o objemu kolem šesti metrů krychlových s průměrnou cenou přibližně 50 tisíc korun za metr krychlový bez DPH. Vedle stál podobně kvalitní strom, který před několika lety spadl při bouři, rozštípal se a skončil jako palivo. Jeden pařez tak může představovat hodnotu 300 tisíc korun, druhý 15 tisíc. A to je rozdíl zásadní.

Jak do celkové koncepce zapadá Ekocentrum Vrátkov? Jaká je jeho návštěvnost a náplň? Jak je financováno?

Alena Kunclová: Ekocentrum vzniklo z poptávky po lesní peda-



gogice a funguje od roku 2021. Těžištěm jsou environmentální výukové programy pro mateřské školy a první stupeň základních škol. Nejsme velké ekocentrum, ročně pořádáme zhruba padesát až šedesát programů. Odpoledne prostor využívají zájmové kroužky pro starší děti, o víkendech se zde konají osvětové akce pro veřejnost, semináře a kurzy i pro dospělé. Pořádáme také příměstské tábory.

Jezdí k nám školy z obcí a měst na trase příměstské dopravy, ale také objednané autobusy z okolních okresů – například z Kolína, Benátek nad Jizerou nebo oblasti Prahy-východ. Původně byl areál spíše třísezónní, poptávka je však velká, a tak provoz běží celoročně.

Jsme hospodářským střediskem města, čerpáme krajské dotace na environmentální vzdělávání a osvětu. Díky nim jsme například pořídili kořenovou čistírnu odpadních vod, doplnili naučnou stezku, vybavili venkovní učebnu nebo re-

alizovali prvky, jako je zelená střecha. Ročně k nám zavítají tisíce návštěvníků.

Čím je ekocentrum specifické?

Alena Kunclová: Většina programů vychází přímo z lesa – například Les a člověk, Poznej a zažij les, Jaro v lese, Podzim v lese, Zvířata v lese nebo práce s přírodními materiály. Nesnažíme se otevírat témata, pro která nemáme vhodné prostředí nebo potřebné know-how. Naší výhodou je, že sídlíme přímo u lesa a vedle skutečného lesnického provozu.

Děti vidí reálné činnosti, bahno, stroje, dřevo i práci lidí v lese. Nejde o sterilní ekocentrum odtržené od reality. Na malém území se tu potkává provoz městských lesů se vzděláváním. Děti si díky tomu lépe představí, že les není jen kulisa pro procházku, ale také místo práce a hospodaření.

Co je hlavní výzvou do dalších let?

Jan Kopáček: Udržet ekonomicky funkční lesní majetek a sou-

časné ho pěstovat tak, aby obstál v klimatických výkyvech, tlaku zvěře a rostoucích nárocích veřejnosti. U městského lesa se k tomu přidává veřejná správa: zakázky, dotace, daňové zatížení i očekávání zastupitelů a obyvatel. Vize tedy není jen „mít hezký les“, ale nastavit systém, v němž bude mít lesník prostor pro odborná rozhodnutí, město bude rozumět dlouhodobosti lesního hospodaření a veřejné funkce lesa nebudou pro vlastníka pouze dalším nákladem.

Alena Kunclová: Dál rozvíjet ekocentrum a lesy jako jeden celek. Chceme dětem i veřejnosti ukazovat les pravdivě: jako místo pro odpočinek, vodu a biodiverzitu, ale také jako prostor práce, hospodaření a odpovědnosti. Zároveň chceme dalším generacím předat kvalitní, pestré a stabilní porosty, ne pouze zarostlé plochy bez budoucnosti.

Děkuji za rozhovor.

Marie Růžková (30. 6. 2026)

Redakčně zkráceno, celý rozhovor vč. obrazové přílohy najdete na www.svol.cz

AKTUÁLNĚ Z ČINNOSTI SVOL

Nařízení proti odlesňování (EUDR)

Evropská komise zveřejnila 4. května 2026 závěry komplexního posouzení EUDR a návrh aktu v přenesené působnosti k seznamu relevantních produktů podle přílohy I jako součást tzv. simplifikačního balíčku. V následné veřejné konzultaci SVOL upozornil, že zjednodušení přijaté v prosinci 2025 je nedostatečné a potřebné změny nařízení v balíčku chybějí. Evropská komise další otevření nařízení odmítá a soustředí se na jeho implementaci. Potřebná politická shoda zatím nevznikla, změna nařízení je tedy v současnosti málo pravděpodobná. Návrh aktu byl Komisí schválen 5. června 2026.

Na jednání SVOL, MZe a Národního lesnického institutu (NLI) dne 15. června se proto řešila informační a technická podpora vlast-

níků lesů. MZe označilo zpřístupňování údajů vlastníků s LHO podle čl. 4a odst. 4 za technicky obtížně proveditelné, při problémech s plněním EUDR však může být návrh znovu posouzen. NLI připraví vodítka pro zařazení vlastníků do kategorií podniků a společně s MZe vyvíjí nástroje pro tvorbu geolokalizací z dat LHP/O v pLPIS či fLPIS. Portál farmáře má umožnit podávání prohlášení o náležitě péči přímo do systému EUDR; pro mikro a malé subjekty se počítá se zjednodušeným jednorázovým prohlášením. Pilotní verze řešení má být dostupná v září 2026. Součástí příprav bude také osvětová kampaň pro vlastníky lesů.

Schválená verze „Pokynů“ předložených Evropskou komisí v návrhu 4. května byla zveřejněna 13. července – zatím pouze v angličtině.

Podrobnosti na webu NLI
<https://nli.gov.cz/portfolio/eudr/>

Kulatý stůl MZe k aktuálním tématům lesnicko-dřevařského sektoru

Jednání dne 18. června 2026 se za SVOL zúčastnili předseda Jiří Svoboda a místopředseda Arnošt Buček. Ministr zemědělství potvrdil vyplacení žádostí o lesnické příspěvky podaných v první polovině roku 2025 a přislíbil doplacení žádostí podaných ve druhé polovině roku do konce letošního roku. Diskutovalo se také o kritické situaci pilařského sektoru, podpoře využívání domácího dřeva ve veřejných zakázkách, vzniku Lesnicko-dřevařského fondu, implementaci EUDR a změnách souvisejících zákonů. Na základě podnětu SVOL a ALDP se 17. září 2026 uskuteční na MZe jednání klíčových aktérů lesnicko-dřevařského sektoru za účasti všech dotčených ministerstev, zaměřené na přípravu krizového scénáře

a konkrétních opatření pro zvládnutí kalamitních situací v lesích.

Setkání SVOL s ministrem životního prostředí

Dne 11. června 2026 se vedení SVOL setkala s ministrem životního prostředí. Jednání se týkalo zejména přípravy CHKO Krušné hory, která pokračuje vypořádáním připomínek, bez dosažení shody nebude oblast vyhlášena. Příprava NP Křivoklátsko byla naopak zastavena a chystá se audit chráněných území. Ministerstvo zároveň požaduje zajištění evropských prostředků na plnění nařízení o obnově přírody, bez nichž ČR nebude schopna splnit stanovené požadavky. Očekávané výnosy z emisních povolenek ve výši 17 miliard se ukázaly jako hrubě nadhodnocené. V reakci na požár v Českém Švýcarsku má vzniknout odborná pracovní skupina pro požární ochranu v přírodním prostředí se zastoupením

SVOL, která se bude zabývat mimo jiné cíleným odstraňováním vysoce hořlavého materiálu v okolí lesních cest a zásahových tras.

Budoucnost financování lesů a venkova po roce 2027

SVOL se obrátil na vládu České republiky s výzvou, aby česká pozice pro jednání o víceletém finančním rámci Evropské unie na období 2028–2034 a o podobě společné zemědělské politiky po roce 2027 jednoznačně hájila zachování společné zemědělské politiky jako samostatně identifikovatelné politiky Evropské unie s jasně vymezenou a účelově chráněnou rozpočtovou obálkou. Součástí požadavku je také samostatná garance prostředků pro rozvoj venkova, lesnická opatření, investice, program LEADER, péči o půdu a vodu v krajině a environmentálně-klimatická opatření.

Současný stav implementace nařízení o obnově přírody

V průběhu přípravy Národního plánu na obnovu přírody (NPOP) se SVOL od začátku podílel na práci pracovní skupiny (PS) k čl. 12 nařízení o obnově přírody (NRR) k lesním ekosystémům. Díky tlaku SVOL a následným jednáním pracovní skupiny MŽP, MZe, SVOL, AOPK ČR a NLI se z návrhu podařilo odstranit většinu požadavků ekologických organizací znamenajících zásadní omezení lesního hospodaření (ztráty ve výši 7 až 14 mld. Kč ročně).

Za aktivní účasti SVOL proběhlo rovněž **vypořádání připomínek z veřejné konzultace. Extrémní požadavky NGOs nebyly ani zde akceptovány** (v původním textu NPOP došlo k minimálním změnám). **Návrh NPOP nadále zachovává rovný přístup ke všem způsobům lesního hospodaření (LH)**, neobsahuje požadavky na paušální ponechávání stromů či celých částí porostů samovolnému vývoji atd. **Navržená opatření k lesním ekosystémům vycházejí v maximální možné míře z převažující lesnické praxe**, stávajících finančních příspěvků na hospodaření v lesích či dotačních titulů SZP 2023-2027.

Přehled názvů jednotlivých opatření:

1. Podpora obnovy stanoviště vhodné druhové skladby a vytváření podmínek pro prostorovou rozrůzněnost lesních ekosystémů na plochách postižených přírodními kalami-tami

2. Využití potenciálu přirozené obnovy původních druhů dřevin ve vhodných přírodních a porostních podmínkách

3. Podpora úspěšnosti přirozené obnovy a druhové pestrosti lesních ekosystémů úpravou početních stavů spárkaté zvěře

4. Zachování a využívání dřevin přispívajících k vyšší celkové stabilitě a vyšší druhové pestrosti lesních porostů

5. Ochrana a podpora zachování genofondu lesních dřevin

6. Přeměna a rekonstrukce porostů náhradních dřevin

7. Zlepšování a obnova hydrologických poměrů v lesích

8. Podpora úpravy lesních porostů směrem k přirozené struktuře a druhové skladbě za účelem posílení jejich celkové stability, zlepšení druhové a prostorové skladby lesa

9. Zachování stanoviště vhodné porostních typů hospodářských souborů

10. Zachování habitatových stromů

11. Ponechání stromů a dřeva k zetlení

12. Specifikace minimálních a uspokojivých úrovní a minimálních dimenzí dřeva k zetlení i podmínek pro jeho ponechávání

13. Zachování bezlesých stanovišť v lese přispívajících k biodiverzitě lesních ekosystémů

14. Vytváření a zachování ekotonu mezi lesem a bezlesím (péče o lesní okraje)

15. Vytváření podmínek pro podporu lesních ptáků, zejména na postkalamitních plochách včetně metodické podpory a informovanosti

16. Omezení šíření a regulace invazních druhů dřevin

17. Snižování používání chemických prostředků v lesích

18. Vhodná úprava chemismu lesních půd pro zlepšení růstu lesa na druhotně ochuzených stanovištích

19. Využití samovolně vzniklých porostů dřevin a výsadb dřevin k posílení konektivity lesních ekosystémů a zlepšení struktury krajiny

20. V rámci územního plánování a realizace záměrů v krajině omezování fragmentace lesních ekosystémů

21. Zahrnutí potřeb zachování biologické rozmanitosti lesních ekosystémů a omezení jejich

- fragmentace do podmínek odpovídající veřejného zadávání

22. Zajištění a optimalizace ekonomických nástrojů pro zvýšení motivace uplatňování opatření ke zlepšení stavu lesních ekosystémů (zejména platba za ekosystémové služby lesa)

23. Výzkum a monitoring vývoje lesních ekosystémů ve vztahu k cílům nařízení o obnově přírody, změně klimatu a dalším faktorům

Celkově se jeví tato opatření jako vyvážená, v souladu s principy trvale udržitelného lesního hospodaření. Výjimkou je opatření č. 8, které však navazuje na stávající dotační titul OPŽP 2021-2027 a daná finanční podpora cílí na dobrovolný závazek k přírodě blízkému LH.

Díky aktivitě SVOL bylo dále vypuštěno „stojící mrtvé dřevo“ ze seznamu povinných indikátorů pro ČR. Konkrétní hodnoty (uspokojivé úrovně) indikátorů pak budou stanoveny k roku 2030.

V případě opatření souvisejících s čl. 4 NRR (Přírodní stanoviště a druhy) je situace složitější. Protože původní text nebyl se SVOL vůbec projednán, podal SVOL zásadní připomínky k jeho obsahu (včetně vypuštění negativního hodnocení lesního hospodaření). Pozitivní je skutečnost, že výchozím podkladem pro vlastní realizaci opatření

budou na základě požadavku SVOL Pravidla hospodaření pro typy lesních přírodních stanovišť...

Co se týče praktické realizace NRR, tak podkladem pro výběr ploch k zavedení opatření bude mapová prohlížečka AOPK ČR. Zde po kliknutí na konkrétní segment přírodního stanoviště bude možno zjistit jeho aktuální stav (kvalitu) a zacílit tak opatření výhradně na lokality s nejhorším stavem (termín 2030 se týká 30 % těchto ploch s prioritizací ploch Natura 2000). Celkový rozsah ploch k obnově do r. 2050 je k dispozici v databázi typů stanovišť a jejich ploch v nedobrému stavu. Nezbytná opatření podle čl. 4 budou předmětem finančních podpor, přičemž financování do r. 2030 je aktuálně v řešení.

V současné době je návrh NPOP ve vnitřním připomínkovém řízení, následovat bude projednání v meziresortním připomínkovém řízení. Celý proces tvorby musí být ukončen v průběhu léta, protože vláda ČR musí předložit schválený návrh NPOP Evropské komisi (EK) do 1. 9. 2026. Ani pak ještě není vyhráno, protože bude následovat posuzování návrhu NPOP EK z hlediska dodržení požadavků NRR. Po zapracování případných připomínek EK má být celý NPOP znovu schválován vládou ČR a následně zveřejněn k 1. 9. 2027.

Ing. Tomáš Dohnanský, SVOL

Stav přípravy dalších materiálů z „dílny“ Ministerstva životního prostředí

1. Aktualizace Státní politiky životního prostředí 2030 s výhledem 2050 (akt. 2026)

Cílem materiálu je zajistit trvalé zlepšování celkové stavu životního prostředí v ČR (včetně lesních ekosystémů). Jedná se o základní koncepční dokument nadresortního významu nadřazený např. i Národnímu plánu obnovy přírody.

Aktualizace SPŽP probíhá od roku 2025, přičemž SVOL nebyl do aktualizace SPŽP zapojen. Proto jsme požádali o nápravu. Aktuálně se připravuje meziresortní připomínkové řízení (MPŘ), současně měla probíhat veřejná konzultace. Do MPŘ ani veřejné konzultace materiál dosud nebyl předložen.

Lesního hospodářství se týkají indikátory: využívání přirozené obnovy, mrtvé dřevo a vývoj druhové skladby. SVOL bude nadále prosazovat, aby dané indikátory neobsahovaly cílové hodnoty k roku 2030 (nelze objektivně stanovit), a aby nedošlo k rozšíření o další indikátory.

2. Aktualizace Národního akčního plánu adaptace na změnu klimatu 2026–2030

Cílem materiálu je posílit odolnost České republiky vůči dopadům změny klimatu (sucha, letních veder, povodní, lesních požárů atd.).

SVOL byl v roce 2025 aktivním členem příslušných pracovních

skupin k tzv. pomalým (např. zvyšování teploty) i rychlým jevům (např. povodně). Většinu zásadních připomínek SVOL bylo v rámci jednání pracovních skupin vyho-věno.

Materiál byl následně schválen poradou vedení MŽP a předložen do MPŘ s termínem pro vyjádření do poloviny dubna 2026. Souběžně s tím měla probíhat veřejná konzultace, k níž však dosud nedošlo. Podle aktuální informace přetrvává rozpor mezi ministerstvy k ponechávání mrtvého dřeva, který brání pokračování schvalovacího procesu.

3. Implementační plán Politiky krajiny

Jedná se o koncepční materiál MŽP navazující na Politiku krajiny schválené v roce 2025 vládou ČR. Protože součástí schválené politiky nejsou z důvodu odporu MZe a SVOL konkrétní opatření k realizaci, měla být tato část doplněna tzv. Implementačním plánem Politiky krajiny na základě příslušného usnesení vlády.

Projednání materiálu se konalo dne 18. 5. 2026 na MŽP za aktivní účasti SVOL. Podle neoficiální informace se zvažuje úplné zrušení příslušného usnesení vlády, které zainteresovaným ministerstvům zpracování tohoto implementačního plánu uložilo.

Ing. Tomáš Dohnanský, SVOL

Harmonogram příjmu žádostí SP SZP - lesnické projektové intervence podzimní kolo 2026

Plánované datum zahájení příjmu žádostí: říjen 2026 ■ Plánované datum ukončení příjmu žádostí: listopad 2026 ■ Územní rozsah (na který se podpora vztahuje): ČR kromě hlavního města Prahy - PUPFL ■ Typy způsobilých žadatelů: vlastníků, nájemce, pachtýřů nebo vypůjčitel lesních pozemků, sdružení s právní subjektivitou a spolek vlastníků, nájemců, pachtýřů nebo vypůjčitelů lesních pozemků.

Název intervence	Finanční alokace plánované výzvy (Kč)	Podporované aktivity
38.73 - Investice do obnovy kalamitních ploch	127 369 460	Obnova, péče a výchova lesních porostů v souvislosti s následky kalamitních situací, kdy vznikly rozsáhlé plochy, na kterých je nutné zajistit obnovu lesních porostů. Podpora je zaměřena na obnovu lesních porostů po abiotických kalamitách, způsobených klimatickými a dalšími vlivy (např. bořivý vítr, mokrý sníh, námraza, požár, sucho), a vybranými škodlivými biotickými činiteli.
39.73 - Investice do ochrany melioračních a zpevňujících dřevin	29 470 350	Budování druhově, věkově i strukturně bohatých lesních porostů a ochrana lesní půdy/porostů před postupnou degradací, špatnou odolností proti povětrnostním vlivům či proti náchylnosti ke kalamitám způsobeným škůdci. Intervence je zaměřena na podporu hromadné ochrany melioračních a zpevňujících dřevin (oplocenek).
44.73 - Přeměna porostů náhradních dřevin	38 824 619	Napravit nedeřešené důsledky imisního zatížení 70.a 80. let minulého století spočívající v současném stavu původně pouze dočasně zamýšlených porostů náhradních dřevin a s posléze již neuskutečněnou jejich přeměnou. Podpora se vztahuje na snížení zakmenění za účelem podsadby nebo odstranění původního porostu za účelem obnovy, přípravu ploch před zalesněním - mechanická a chemická příprava půdy včetně rozhrnování valů, umělou obnovu sadbou, ochranu založeného porostu (mechanická i chemická), ochranu melioračních a zpevňujících dřevin na obnovních prvcích.

Příslušná Pravidla pro žadatele, kterými se stanovují podmínky pro projektové intervence SP SZP, budou postupně zveřejňována po svém schválení na **internetových stránkách Ministerstva zemědělství mze.gov.cz a Státního zemědělského intervenčního fondu szif.gov.cz**. Z důvodu končícího programovacího období SP SZP se u všech projektových lesnických intervencí jedná o vyhlášení posledního příjmu žádostí, při kterém se má využít zbývající část dostupných peněz. Pokud se některé prostředky nevyčerpají, může být v příštím roce vyhlášeno ještě dodatečné kolo pro intervence, které lze realizovat rychleji (v minulosti byla zpravidla vybrána lesnická technika).

PGRLF otvírá příjem žádostí do programu Pojištění lesních školek	
Datum zahájení příjmu žádostí:	1. srpna 2026
Datum ukončení příjmu žádostí:	31. října 2026
Územní rozsah:	Česká republika
Způsob podání žádosti:	výhradně elektronicky prostřednictvím zadost.pgrlf.cz
Typy způsobilých žadatelů:	zemědělství podnikatelé, kteří mají uzavřenou pojistnou smlouvu s pojišťovnou a uhradili a uhradili pojistné alespoň 1 000 Kč za příslušný rok
Forma a výše podpory:	úhrada až 50 % prokazatelně zaplaceného pojistného; podpora je poskytována v režimu de minimis
Podporovaná aktivita:	pojištění sadebního materiálu lesních dřevin pěstovaného v lesních školkách proti škodám způsobeným například krupobitím, požárem, povodní, vichřicí, sesuvem půdy nebo mrazem

Podrobné podmínky programu a instruktážní video jsou dostupné na **webu PGRLF**.

Průběh jednání k novele vyhlášky č. 101/1996 Sb. k ochraně lesa

V červnu 2026 se konalo již druhé jednání pracovní skupiny (PS) k novele vyhlášky č. 101/1996 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o opatřeních k ochraně lesa... Jedná se o jednu z nejdůležitějších vyhlášek z hlediska dopadů na budoucí lesní hospodaření, zejména co se týče realizace opatření proti lýkožroutu smrkovému nebo přiměřených opatření proti škodám zvěří.

Podle původního vyjádření Ministerstva zemědělství (MZe) návrh novely zachovává stávající členění vyhlášky a obsahuje pouze nezbytně nutné úpravy. Ve skutečnosti se však zvažuje celá řada významných změn. Z obsahu lze zmínit následující zásadní novinky, které ještě samozřejmě mohou doznat změn:

- § 2 odst. 1 vyhlášky – v souladu se zmocněním v § 32 odst. 13 lesního zákona se nově definuje, co se míní pod pojmem „opatření k ochraně lesa“ (např. přiměřená preventivní opatření ke zvyšování odolnosti lesa pro abiotickým činitelům (větru, sněhu atd.);
- § 2 odst. 2 – zpřesňuje se kategorizace populační hustoty škůdců obecně (základní, zvýšený a kalamitní stav – měřítkem jsou nadále hospodářsky významné škody);
- § 2 odst. 3 – nově je definován zvýšený výskyt škodlivých činite-

lů (odděleně pro škodlivé biotické škůdce s výjimkou zvěře /povinnost hlášení orgánu SSL nad 1 ha plošného poškození/, resp. zvěř /povinnost hlášení „nepřiměřeného poškození lesa“/;

- § 3 odst. 1 – zužuje se výčet kalamitních škůdců na bekyni mnišku, lýkožrouta smrkového a ploskohřbetku smrkovou a severskou (vypadly lýkožrout severský a lesklý, klikoroh borový a obaleč modřínový); další kalamitní škůdci budou doplňováni v případě potřeby do přílohy vyhlášky;
- povinná evidence kalamitních škůdců se zachovává ve stávajícím rozsahu; standardizují se evidované měrné jednotky (ha, m³...); vypouští se povinnost sumarizace škod u vlastníků s LHP /v praxi je nahrazena dobrovolným hlášením Lesní ochranné služby/;

- § 4 odst. 3 – v případě zpracování polomového dříví ze zimy se navrhuje 2 varianty:

var. A – nestanoví konkrétní termíny pro zpracování, ale odkazuje na povinnost lesního zákona zpracovávat tuto hmotu přednostně (tuto variantu požadují LČR+VLS), var. B – zachovává stávající termíny zpracování (31. 5., resp. 30. 6. nad 600 m n. m.); současně se doplňuje možnost nedodržet daný termín z objektivních důvodů za podmínky oznámení této skutečnosti orgánu SSL (tuto variantu požaduje SVOL).

- § 5 odst. 1 – „přiměřená opatření proti škodám zvěří“:

- a) navrhuje se nahradit pojem „škody“ pojmem „poškození“,
- b) doplňuje se povinnost evidence působení zvěře na nálety, nárosty a kultury pomocí kontrolních a srovnávacích ploch (KSP),
- c) vypouští se povinnost sledování stavů zvěře a využití pomocných dřevin,
- d) navrhuje se vypuštění slova „nejméně“ u stanoveného rozsahu ochrany proti zvěři (1% výměry lesa vlastníka

v honitbě); opatření nad tento rámec se považují za mimořádná,

- novela zvažuje definici nepřiměřeného poškození lesa zvěří, kdy vlastník lesa může navrhnout orgánu SSM snížení stavů zvěře (poškození neumožňující dodržení zákonné lhůty pro zajištění porostu, poškození ohrožující stabilitu porostu, poškození nad rámec stanovených kritických hodnot);
- novela zcela vypouští § 6 (ochrana před ostatními živočišnými škůdci) a § 7 (ochrana před houbovými chorobami) z důvodu jejich proklamativního charakteru;
- používání přípravků na ochranu rostlin se zpřesňuje dle rostlinolékařské legislativy, zdůrazňuje se jejich šetrné použití, zvažuje se povinnost odstraňovat již nepotřebné předměty a zařízení použité k ochraně lesa;
- zvyšuje se limit početního stavu lýkožroutů (u základního stavu z 1 na 5 m³ na 5 ha smrkových porostů, u zvýšeného stavu z 5 na 50 m³ na 5 ha za současného vzniku holin určité velikosti). Kalamitní stav je vázán na

více než 50 m³ na 5 ha a plošné napadení lesa, rojeními;

- zvažuje se úplné vypuštění povinnosti obranných opatření proti lýkožroutu smrkovému (lapáky, lapače atd.) a rovněž povinnosti jejich kontroly v základním, popř. i zvýšeném stavu.
- zavádí se povinnost asanace veškerého kůrovcového dříví z předchozího roku do 31.3. daného roku (v souladu s dřívější ČSN);
- podrobněji se definuje účinná asanace proti lýkožroutu smrkovému;
- zvažuje se stanovení minimálního standardu KSP (výtah z metodického pokynu MZe);
- definice stavů bekyně mnišky a obou ploskohřbetek bude vycházet ze zásadních ustanovení platných ČSN.

Aktuálně MZe provádí posouzení připomínek a poznatků vzešlých z červnového jednání. Následně, pravděpodobně začátkem září, bude svoláno další jednání nad již konsolidovanějším textem novely. O dalším průběhu jednání budeme členy SVOL samozřejmě informovat.

Ing. Tomáš Dohnanský, SVOL

Závěrečná konference projektu WEDS – Systémy včasné detekce lesních požárů v podmínkách České republiky

V červnu 2026 se uskutečnila závěrečná konference v rámci projektu „Systémy včasné detekce lesních požárů v podmínkách České republiky“ (WEDS). Na akci se sešli zástupci HZS ČR, ministerstev, správ národních parků (NP), akademické sféry i zástupců lesnického provozu. Program byl rozdělen do tří bloků včetně zkušeností s detekcí lesních požárů v NP (Šumava, České Švýcarsko) a v zahraničí.

Záměrem projektu je přispět k odhalování lesních požárů již v zárodku, zejména v odlehlejších lokalitách, a urychlit včasnost zásahu k minimalizaci škod na lese (nejefektivněji lze hasit do 20 minut od vzniku lesního požáru). Detekce požárů je přitom jen jednou ze součástí systematické správy krajiny proti požárům (vedle přístupnosti území, dostupnosti vodních zdrojů a analýzy rizikových oblastí).

Obecnými předpoklady výběru detekčních systémů jsou jejich funkčnost, finanční udržitelnost a dlouhodobá provozovatelnost. Současný vývoj v této oblasti směřuje k integrovaným systémům kombinujícím satelitní data, bezpilotní prostředky, senzorové sítě, kamerové systémy a nástroje AI (v rámci projektu se jedná o 15 katalogových listů). Součástí projektu je rovněž praktická demonstrace (testování, hodnocení) vybraných technologických řešení (mobilní kamerový systém HZS s podporou dronů, satelitní detekce /aplikace OroraTech/, senzorové /MESH/ sítě).

Hlavním výstupem projektu jsou metodická doporučení (vodítka) pro státní správu, kraje, obce či vlastníky lesů k usnadnění výbě-

ru prioritních lokalit a optimálního systému detekce. Nejdůležitějšími parametry při výběru řešení pro konkrétní lokalitu jsou spolehlivost, rychlost odezvy a přesnost detekce, náklady se jeví v poměru k uchráněným hodnotám jako méně důležité.

Vzhledem k pestrosti přírodních podmínek lesů v ČR neexistuje jedno univerzální řešení detekce (nejrizikovějšími oblastmi jsou přirozená borová stanoviště, horské smrčiny a místa s horší dostupností, resp. v přísnějším režimu ochrany přírody s vyšším podílem mrtvého dřeva, zejména národní parky). Např. v NP České Švýcarsko je vzhledem ke složitě geomorfologii využíváno několik režimů použití dronů, v NP a CHKO Šumava dosud převažuje kamerový systém na stožárech operátorů atd.). Mimochodem obecně vhodným protipožárním opatření bez ohledu na stanoviště a režim (ne) hospodaření je štěpkování (drceň), které je však zástupci ochrany přírody odmítáno z důvodu poškozování fauny a flóry...

Podrobnější informace z konference naleznete na webu Hasičského záchranného sboru <https://hzscr.gov.cz>.

Ing. Tomáš Dohnanský, SVOL

AKTUÁLNĚ Z EU

Zátěžový test EK „směrnice o ptácích a stanovištích“

Evropská komise aktuálně provádí zátěžový test směrnic o ptácích a stanovištích, jehož cílem je posoudit jejich účelnost, nákladovou efektivitu a praktické dopady, zejména při uplatňování článku 6 směrnice o stanovištích v lokalitách Natura 2000, ochraně druhů, povolování výjimek, financování a zapojování dotčených subjektů. Veřejná konzultace je otevřena do 10. srpna 2026 a SVOL se do ní zapojí; současně probíhají cílené konzultace Evropské komise s partnerskými organizacemi ELO a CEPF v Bruselu. **SVOL vyzývá své členy i další majitele lesů, aby se do konzultace buď přímo sami zapojili, nebo na SVOL zaslali konkrétní příklady, jak provádění těchto směrnic ovlivňuje vlastníky lesů, zejména pokud vede k právní nejistotě, administrativní zátěži, omezení hospodaření nebo investičním rizikům. Tyto podklady budou využity při formulování stanoviska a požadavků SVOL.**

EK schválila metodiky certifikace pro činnosti uhlíkového zemědělství

9. července schválila Evropská komise akt v přenesené působnosti, kterým stanovila metodiky certifikace pro činnosti uhlíkového zemědělství (zemědělství a agro-lesnictví na minerálních půdách, zavodňování a obnova rašeliníšť a jiných organických půd, zalesňování travních porostů, orné půdy a ploch s korunovým zápojem nižším než 10 % po dobu předchozích 20 let). SVOL se k návrhu vyjádřil v rámci veřejné konzultace v únoru letoš-

ního roku. Některé jeho připomínky byly v konečném textu zohledněny. Za reálný pozitivní posun lze považovat především odstranění požadavku na předpokládanou věkovou strukturu, možnost použít národní odborná posouzení vhodnosti dřevin, odstranění původní pevné tabulky rizik pro lesy, výslovné zařazení přírodních kalamit, vyšší moci a některých změn legislativy mezi neodvratitelné události.

Hlavní výhrady SVOL ale zůstávají: dlouhý závazek 35/40 let, desetiprocentní hranice zápoje, koeficient zmírnění rizika 0,8–1, rozsáhlá administrativa a monitoring, biodiverzitní omezení i ustanovení týkající se mrtvého dřeva. Nařízení vstoupí v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v Úředním věstníku EU, praktické zapojení ale bude možné až poté, co Evropská komise uzná první certifikační systémy pro zalesňování.

EU posiluje prevenci přírodních požárů

Evropský přístup k řízení rizika přírodních požárů se v roce 2026 posunul od strategického vymezení k implementaci. Dne 25. března přijala Evropská komise sdělení COM (2026) 330, které propojuje prevenci požárů, připravenost, zásah a následnou obnovu a zdůrazňuje význam udržitelného hospodaření v lesní a zemědělské krajině, omezení nadměrné akumulace hořlavé biomasy a zvyšování odolnosti ekosystémů. Na dokument navázala 1. června diskuse ve výboru Evropského parlamentu ENVI, zaměřená na posílení celoroční prevence a aktivní správy krajiny.

Dne 29. června následně přijala Rada EU doporučení, které členské státy vyzývá k promítnutí těchto principů do hodnocení rizik, krizového plánování, lesnické a zemědělské politiky i ochrany přírody. Přestože doporučení není právně závazné, vytváří rámec pro další metodické, finanční a implementační kroky na evropské i národní úrovni.

Nové nařízení EU pro reprodukční materiál lesních dřevin

Dne 26. června 2026 bylo v Úředním věstníku EU zveřejněno nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2026/1392 o produkci reprodukčního materiálu lesních dřevin a jeho uvádění na trh. Nová pravidla posilují kvalitu a sledovatelnost původu osiva, sazenic a dalšího reprodukčního materiálu, úřední certifikaci, genetickou rozmanitost a využívání materiálu vhodného pro obnovu lesů v podmínkách změny klimatu. Nařízení se začne používat od 17. července 2031.

Oproti původnímu návrhu Evropské komise bylo adaptační období prodlouženo ze tří na pět let a vypuštěna byla takzvaná „jednotka oznámení“. Rostlinolékařský pas bude možné spojit s úřední návěskou RMLD a digitální prvek, například QR kód, bude na běžné fyzické návěsce dobrovolný.

Pro české pěstitele nepůjde o úplnou změnu systému, protože většina základních povinností již existuje. Výsledná podoba nařízení zohledňuje také připomínky členských států a zástupců lesnického sektoru, včetně SVOL. Konkrétní dopady budou záviset na budoucí úpravě zákona č. 149/2003 Sb.

Škody způsobené zvěří, náhrada škody, řízení o snížení stavu zvěře podle § 39 zákona o myslivosti – krok za krokem

**JUDr. Ing.
Martin Flora, Dr.
advokát**



SVOL mne požádal, abych pro vlastníky honebních (lesních) pozemků připravil metodická doporučení, jak postupovat při uplatňování nároku na náhradu škody způsobené zvěří, v řízení o snížení stavu zvěře podle § 39 zákona o myslivosti a nečinnosti státní správy. Zde je uveden stručný návod, jak postupovat krok za krokem.

1. Průběžně zjišťovat, evidovat a dokumentovat vznikající poškození

Při zjištění poškození lesního porostu nebo pozemku zvěří v terénu je třeba škodu ihned zdokumentovat, a to v rámci stanoveného ročního období (1.7. daného - 30.6. následujícího roku) často i opakovaně. Ideální je požádat předem o součinnost příslušného odborného lesního hospodáře, popř. ve složitějších případech také znalce (seznam znalců viz: <https://seznat.justice.cz/>).

Při místním šetření písemně zaznamenat zejména:

- místo vzniku poškození – parcelní číslo, katastrální území, porostní skupina/etáž, lesnická mapa, popř. GPS souřadnice,
- datum zjištění poškození a účastníci,
- druh a stáří poškozených dřevin,
- typ poškození – okus, loupání, vytloukání, ohryz, vyrývání apod.,
- přibližný rozsah poškození (dle typu poškození ks, m², ha),
- pravděpodobný druh zvěře, která škodu způsobila,
- provedená ochranná opatření (nářez, individuální ochrana apod.),
- údaje z případných zkusných, kontrolních a srovnávacích ploch nebo kontrolních oplocenek (slouží ke srovnání druhové skladby a růstu lesního porostu v místě zvěří přístupném a nepřístupném, tj. může prokazovat škodlivé působení zvěře na lesní porosty),

Záznam z místního šetření je vhodné opatřit podpisy účastníků místního šetření.

V rámci stanoveného ročního období dále průběžně pořizovat foto/videodokumentaci – celkové snímky lokality i detailní snímky poškození. Fotografie by měly být datované, lokalizované včetně zobrazení měřítka poškození (svinovací metr, pravítko apod.). Současně evidovat související komunikaci s uživatelem

honitby, popř. i správními orgány, a to v přesné časové posloupnosti (včetně záznamů z případných kontrol a místních šetření).

Veškerá dokumentace musí být průběžná, systematická, lokalizovaná, datovaná a zpětně ověřitelná, aby byla použitelná v civilním i správním řízení.

2. Zjistit uživatele honitby

Náhrada škody se uplatňuje u uživatele honitby.

Informace, do jaké honitby pozemky patří, kdo je uživatelem této honitby a komu má být nárok na náhradu škody doručen, lze zjistit u příslušného obecního úřadu obce s rozšířenou působností, tedy u orgánu státní správy myslivosti, popř. na webu Národního lesnického institutu pod následujícím odkazem – <https://ga.nli.gov.cz/DsNli/Mysl/>.

3. Škodu odborně vyčíslit

U běžných typů poškození je vhodné obrátit se se žádostí o vyčíslení na příslušného odborného lesního hospodáře, u větších, opakovaných nebo sporných poškození přímo na znalce. Cílem vyčíslení je doložit, že škoda skutečně vznikla, že ji způsobila zvěř, kdy a kde vznikla, jaký je její rozsah a zejména jaká je výše požadované náhrady v Kč.

K vlastnímu vyčíslení náhrad jednotlivých druhů škod lze použít příložený excelovský soubor s aktualizovanými tabulkovými hodnotami podle novely vyhlášky č. 55/1999 Sb. – účinnost k 1.1.2024.

4. Uplatnit nárok na náhradu škody včetně vyčíslení její výše u uživatele honitby

U škod na lesních pozemcích a lesních porostech vzniklých v období od 1. července předchozího roku do 30. června běžného roku je nutné nárok uplatnit a škodu vyčíslit nejpozději do 20. července běžného roku.

Pozor: do 20. července musí být uplatnění nároku i vyčíslení škody statutárním zástupci uživatele honitby doručeno. Nestačí podat dopis poslední den lhůty poštovní přepravou.

V písemném uplatnění nároku uvést zejména:

- kdo nárok uplatňuje,
- vůči komu je nárok uplatněn,
- za jaké období je škoda požadována,
- na kterých lesních pozemcích a porostech škoda vznikla,
- jak se škoda projevuje (okus, ohryz, loupání atd.),
- jaká je požadovaná výše náhrady škody,
- z jakých podkladů výpočet vychází, podle jakého ustanovení vyhlášky č. 55/1999 Sb., popř. jiného uznávaného odborného postupu, a jak konkrétně byla škoda vyčíslena (druhy škod dle vyhlášky, vstupní údaje, použité vzorce atd.)
- výzvu k úhradě škody, popř. výzvu k uznání dluhu včetně splátkového kalendáře podle § 2053 a násl. Občanského zákoníku.

5. Dohodnout se na náhradě škody

Po uplatnění nároku se pokusit s uživatelem honitby o dohodu o náhradě škody. Uživatel honitby má škodu uhradit nebo uzavřít písemnou dohodu o její náhradě (uznání dluhu) do 60 dnů ode dne, kdy byl nárok uplatněn a škoda vyčíslena. Dohoda by měla být vždy písemná a měla by obsahovat: uznanou výši náhrady škody v Kč, způsob úhrady, termín úhrady a podpisy obou stran.

6. Pokud k dohodě nedojde, zvážit žalobu

Pokud uživatel honitby škodu neuhradí a nedojde ani k dohodě o náhradě škody, lze podat žalobu k soudu. Žalobu je nutné podat ve lhůtě dalších tří měsíců po uplynutí 60 dnů od uplatnění a vyčíslení škody. Před podáním žaloby je vhodné zaslat uživateli honitby předžalobní výzvu alespoň 7 dnů předem.

7. Při opakovaných škodách podat návrh podle § 39 zákona o myslivosti

Pokud škody nejsou ojedinělé, ale opakují se a běžná ochranná opatření nepostačují, je vhodné řešit nejen náhradu škody, ale i příčinu problému – tedy nadměrný tlak zvěře.

V takovém případě lze podat návrh podle § 39 zákona o myslivosti k příslušnému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností.

Cílem tohoto správního řízení je dosáhnout vydání rozhodnutí o snížení stavu zvěře, případně snížení až na minimální stav nebo zrušení chovu určitého druhu zvěře, který škody působí. Návrh by měl být konkrétní a doložený podklady včetně vyčíslení vzniklých škod a provedených ochranných opatření.

Pro řízení podle § 39 zákona o myslivosti je vhodné průběžně zakládat a sledovat zkusné, kontrolní a srovnávací plochy, případně kontrolní oplocenky. Tyto podklady mohou pomoci prokázat, že škody nejsou nahodilé, ale souvisejí s dlouhodobým tlakem zvěře na lesní porosty.

8. Přiložit k návrhu podle § 39 zákona o myslivosti potřebné podklady

K návrhu přiložit zejména:

- identifikaci vlastních lesních pozemků,
- popis honitby a dotčených porostních skupin,
- přehled škod za určité období,
- fotodokumentaci,
- mapové podklady (lesnické či jiné mapy),
- záznamy z místních šetření,
- doklady o provedených ochranných opatřeních,
- údaje ze zkusných, kontrolních a srovnávacích ploch nebo kontrolních oplocenek,
- údaje o nákladech na ochranu lesa,
- stanovisko odborného lesního hospodáře, případně znalce,
- návrh požadovaného opatření, například snížení stavu konkrétního druhu zvěře.

9. Při nečinnosti státní správy postup urgovat

Pokud příslušný orgán státní správy myslivosti nepostupuje podle správního řádu, zejména na podání nereaguje, nečiní potřebné kroky nebo řízení nevede přiměřeně aktivně, je vhodné postup úřadu písemně urgovat.

Vlastník může zejména:

- požádat úřad o sdělení, jak bylo s podáním naloženo,
- požádat o informaci o stavu řízení,
- navrhnout provedení místního šetření nebo dalších důkazů,
- upozornit na hrozbu dalších škod,
- podat podnět k přijetí opatření proti nečinnosti k nadřízenému správnímu orgánu,
- v krajním případě zvážit soudní ochranu proti nečinnosti.

Veškerou komunikaci s úřady je nutné uchovávat, včetně dokladů o doručení písemností.

10. Hlídat nejdůležitější lhůty

Rozhodné období pro sumarizaci škod: 1. července předchozího roku až 30. června běžného roku.

Uplatnění nároku a vyčíslení náhrady škody: nejpozději do 20. července běžného roku.

Dohoda nebo úhrada škody: do 60 dnů od uplatnění nároku a vyčíslení náhrady škody v Kč.

Podání žaloby: do dalších 3 měsíců po uplynutí 60denní lhůty.

Předžalobní výzva: alespoň 7 dnů před podáním žaloby.

Návrh podle § 39 zákona o myslivosti: podat bez zbytečného odkladu, pokud jsou škody opakované, závažné a dosavadní ochranná opatření nepostačují.

Nečinnost státní správy: řešit písemnou urgencí, žádostí o informaci o stavu řízení, případně podnětem k opatření proti nečinnosti.

Podrobná metodická doporučení včetně zdůvodnění, citací soudních rozhodnutí a vzorových formulářů zpracovaná JUDr. Ing. Martinem Florou, Dr., a excelovský soubor k vyčíslení náhrad škod, jehož autorem je Ing. Milan Košulič, jsou k dispozici na webových stránkách SVOL



Seminář k provádění výchovy mladých lesních porostů na pokalamitních plochách

Terénní odborný seminář v lesích Velkostatku Velké Meziříčí rodiny Podstatzky-Lichtenstein, který se uskutečnil 11. června 2026, přilákal téměř sedm desítek lesníků a vlastníků lesů. Jeho tématem byla výchova mladých lesních porostů na pokalamitních plochách.

Vzhledem k velkému zájmu členů se jednalo již o druhý běh tohoto semináře, přičemž první se uskutečnil na podzim loňského roku. Akci společně uspořádaly SVOL a Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, Výzkumná stanice Opočno, ve spolupráci se společností Lesní a rybochovné hospodářství, s. r. o., Velké Meziříčí. Podrobnosti naleznete ve Zpravodaji č. 56 a na webových stránkách SVOL

<https://www.svol.cz/pro-vlastniky/seminare-exkurze>.

Seminář nabídl cenný prostor pro výměnu zkušeností a odborných poznatků i pro praktické ukázky. Účastníci se seznámili s možnostmi zvládnání úkolů spojených s výchovou lesa pokalamitních plochách, a to s využitím běžných i méně tradičních technologií a jejich vhodných kombinací podle konkrétních porostních podmínek.

Téma výchovy mladých porostů je velice aktuální, proto jsme přivítali nabídku uspořádat v příštím roce ve dvou termínech další terénní odborný seminář pro členy SVOL. Tentokrát bude zaměřen na výchovu smíšených porostů na pokalamitních plochách v lesích města Olomouce, které spravuje společnost Lesy města Olomouce, a.s.

Pro zájemce z jiných regionů se seminář uskuteční v rámci vícedenní exkurze SVOL na Olomoucku ve dnech 8.-10. června 2027. Účastníkům z regionu bude určen samostatný seminář dne 17. června 2027.

PŘIPRAVUJEME

- **4. září 2026 – Přebory SVOL v loveckém pětiboji, střelnice Provazce, ve spolupráci s Lesy města Písku, s. r. o.**
- **14.–16. září 2026 – odborná lesnická exkurze „Příklady dobré praxe z čerpání evropských dotačních prostředků a výměna zkušeností s hospodařením v lesích v Plzeňském kraji“** – Lesy města Rokycan s.r.o., Biskupství plzeňské, Lesospol Zbiroh, Město Hořovice
- **15. října 2026 - exkurze pro členy SVOL u Lesů města Brna, a.s.**
 - ukázka hospodaření na plochách vzniklých po kůrovcové kalamitě v letech 2018–2022, kdy vzniklo více než 1 000 ha holin,
 - ukázka nepasečného způsobu hospodaření a představení způsobu hospodaření společnosti před kůrovcovou kalamitou,
 - návštěva modernizovaného střediska **Dřevo Rájec**, zaměřeného na nákup, skladování a prodej energetické štěpky.
- **8.–10. června 2027 – exkurze + seminář SVOL a VÚLHM zaměřený na výchovu smíšených porostů na postkalaminích plochách u Lesů města Olomouce a. s., exkurze na soukromém lesním majetku Bělecký Mlýn, s. r. o.**
- **17. června 2027 – terénní seminář SVOL a VÚLHM zaměřený na výchovu smíšených porostů na postkalaminích plochách u Lesů města Olomouce, a. s.**

Reportáž ze semináře k přírodě blízkému hospodaření v lesích města Volary

V polovině dubna uspořádalo hnutí Pro Silva Bohemica dvoudenní seminář k nepasečnému hospodaření v lesích města Volary. Jedná se o lesní majetek o výměře 3 340 ha s převahou zastoupení smrku (77 %). Dále jsou zastoupeny jedle 8 %, borovice 7 %, buk 6 % a ostatní 2 %. 1/4 lesů leží na území NP Šumava, zbytek je součástí CHKO. Více jak 70 % porostů 2. a 3. tloušťkové třídy je z minulosti poškozeno zvěří. Ovlivnění vodou je na více než 50 % plochy majetku (řady oglejená, podmáčená atd.). Majetek má příznivé klimatické charakteristiky: chladná klimatická oblast (délka vegetační doby 110–130 dnů), průměrná roční teplota do 5 °C, roční srážky okolo 800 mm, převážně PLO č. 13 (Šumava), 5. až 7. lesní vegetační stupeň (620 až 1152 m n. m.).

Cílem hospodaření je trvalý výnos z produkce kvalitního dřeva a udržení (zlepšení) zdravotního stavu porostů (zdravotní výběr ve všech tloušťkových třídách). **Hospodaření je zaměřeno na přírodě blízké (nepasečné) způsoby s postupným přechodem lesa věkových tříd na výběrné principy až výběrný les včetně tvorby trvalé sítě přibližovacích linek** (šířka 4 m ve vzdálenosti 20 m). K tomu jsou na majetku vytvořeny nezbytné předpoklady:

- maximální využití přirozené obnovy s podporou jedle bělokoré při současném snižování stavů spárkaté zvěře na únosnou mez (převaha přirozené obnovy, minimalizace obnovy umělé /podsadby s individuální ochranou na bohatých půdách po nahodilé těžbě/, monitoring poškození zvěří a provoz myslivosti ve vlastní režii),
 - kvalitní tým pracovníků s vlastní lesní technikou (harvestorové uzly, traktor, železný kůň),
- uplatňování náhrady újmy při respektu k ochraně přírody (323 ha v bezzásahové zóně).

Lesní majetek je zařízen metodou statistické provozní inventarizace s platností LHP 2025–2034 (710 inventarizačních bodů pro sledování výše přírůstu, vývoje stavu zásob a zdravotního stavu lesních porostů). Změnu ve výši trendů zásob a přírůstů lze vyhodnotit pro větší územní celky (tloušťkové třídy), jednu stratu či hospodářskou skupinu (skupiny). Porosty se člení do tloušťkových tříd: 0 (holiny), 1. tloušťková třída (0–6 cm, žlutá), 2. tloušťková třída (7–15 cm, červená), 3. tloušťková třída (16–36 cm, zelená) a 4. tloušťková třída (37 cm+, hnědá). Produkční charakteristiky:

- maximální celková výše těžby 549 356 m³,
- průměrná zásoba 434,8 m³/ha,
- celkový běžný přírůst (CBP): 14,9 m³/ha/rok.



Vyznačení konkurentů vybraného cílového stromu v porostu 3. tloušťkové třídy.



Realizované uvolnění vybraného cílového stromu v témže porostu.

- Výchovné (těžební) zásahy jsou prováděny diferencovaně:**
1. v porostech 1. tl. třídy (0–6 cm) snížit počty jedinců na spon 2,5–3 m x 2,5–3 m,
 2. v porostech 2. tl. třídy (7–15 cm) počínaje výčetní tloušťkou 12 cm a v porostech 3. tl. třídy (16–36 cm) vyznačovat zdravé cílové stromy s co nej-

delší korunou v počtu 50 ks/ha (spon 7–10 x 7–10 m), podpořit je odstraněním 2–4 přímých konkurentů a ochránit proti loupaní (ohryzu) zvěří,

3. v porostech 4. tl. třídy (37 cm+) těžít stromy od 55 cm s přihlednutím k druhové skladbě a prostorovému (nepravidelnému) rozložení nově vznikajících ohnišek přirozené obnovy, v místech celoplošné obnovy zmlazení při těžbě cíleně a pomístně nešetřit. Kritéria těžebního zásahu jsou zdravotní stav, kvalita a mýtní zralost (cílová tloušťka 55–60 cm), intenzita odpovídá přibližně CBP (cca 10 m³/ha/rok).

Součástí lesního majetku je demonstrační plocha (DP) Pro Silva Bohemica o výměře 1 ha, umístěná v porostu blízkému se výběrnému lesu (se zastoupením všech tří etází, které ale dosud nejsou ve vzájemně vyváženém podílu). Posláním plochy je sledovat vývoj porostu periodickým měřením běžného přírůstu (jednotlivých stromů i celého porostu) jako reakce na realizované těžby. Dále se hodnotí stav a vývoj porostu z hlediska přiblížení se charakteristikám výběrného lesa. Současně se posuzuje stav spodní etáže (zmlazení) na síti měřících bodů. Měření se opakuje dle návratné doby těžebních zásahů (ideálně pět let). Cílem hospodaření je stabilní porost s optimální zásobou zajišťující dlouhodobě vyrovnaný přírůst, který bude periodicky těžen. Současně by měl být etalonem pro zacházení s podobnými porosty.

Ing. Tomáš Dohnanský, SVOL

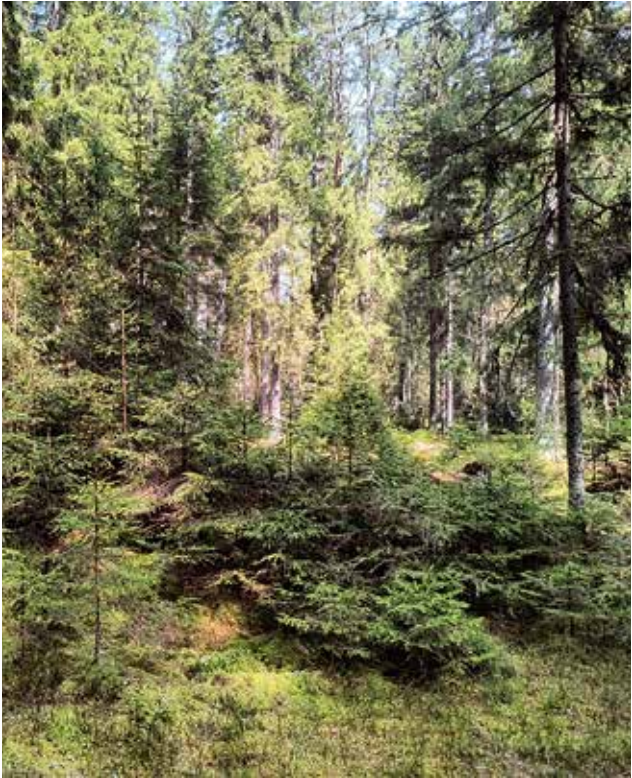


Venkovní pochůzka – zastávka č. 1
Porosty rozpracované maloplošnou podrovní formou hospodaření s vysokým zastoupením jedle v přirozené obnově Po převzetí historického majetku městem Volary byly porosty v roce 1995 vyploceny z obory. V letech 1995–2014 vlastník lesa porosty, které byly dosud bez přirozené obnovy, rozpracoval maloplošnými clonnými sečemi a kotlíky pro podporu bohatého zmlazení jedle bělokoré. Od roku 2018 již pokračuje výběrnými principy. Výše těžby v m³/ha/rok činila:

	1995–2004	2005–2014	2015–2024	2025–2034
Oddělení 30	11,2	11,4	11,4	0,8
Oddělení 31	3,2	4,1	13,4	1,5



Zastávka č. 2
Ochrana proti loupaní v porostu po provedeném silném výchovném zásahu Ukázka v porostu 28A2 byla zaměřena na navazující ochranná opatření po provedeném výchovném zásahu (zde nátěr Recervinem, jinde je používáno narušení borky zraňovačem).



Zastávka č. 3
Porost ve fázi převodu na výběrný les s umístěnou DP Ukázka se týkala porostu 6A4 na SLT 6P v nadmořské výšce 777 m n.m. Porost byl rozpracován v roce 2015, výběrem cílových stromů byly rozšířeny již existující kotlíky zmlazení po předchozí nahodilé těžbě. Měření proběhla v letech 2019 a 2025 – roční přírůst byl stanoven na 10,22 m³/ha.

Výsledky auditů certifikace lesů PEFC prováděných Národním lesnických institutem v roce 2025

V roce 2025 prováděl Ústav pro hospodářskou úpravu lesů audity certifikace PEFC již pod novým názvem Národní lesnický institut (správním úřadem podle novely zákona č. 226/2013 Sb., ve znění pozdějších předpisů, se stal až k 1. 1. letošního roku). Stejně jako loni bylo auditováno 50 % dřívějšího počtu vlastníků lesů (držitelů osvědčení certifikace PEFC).

Celkem bylo provedeno 31 auditů a vystaveno 16 neshod se známkou 1, což ve srovnání s rokem 2025 (6 neshod) znamená téměř trojnásobek. Zásadní počet z nich představovaly neshody týkající se problematiky přípravků na ochranu rostlin (POR), a to nejen co se týče chybějících osvědčení k nakládání s nimi, ale v několika případech i jejich nepovoleného použití. Navíc vzhledem k povinnosti všech profesionálních uživatelů zavést k 1. 1. 2027 elektronickou evidenci záznamů o použití POR nelze vyloučit, že obdobné problémy v této oblasti budou pokračovat i v příštích letech. Celkový přehled vystavených neshod v roce 2025 je následující – viz tab. 1.

Vedle již zmíněných nedostatků u přípravků na ochranu rostlin byla častěji zjišťována také chybějící propagace certifikačního systému PEFC. Naopak oproti roku 2024

podle závěrů auditů zcela vymizely problémy v ochraně lesa proti kůrovci.

Ke zvýšení, i když ne tak výraznému jako u neshod, došlo rovněž u příležitosti ke zlepšení (PKZ). Celkem bylo v roce 2025 vystaveno 65 PKZ, z nichž stejně jako loni převažovala nedostatečná podpora biologické funkce lesa, zejména hnízdních možností lesních ptáků. Vymáháním tohoto požadavku tak certifikace PEFC již několik let aktivně přispívá k nárůstu běžných druhů lesních ptáků (v předstihu před implementací příslušného povinného indikátoru Nařízení EU o obnově přírody). Konkrétně se jednalo o tyto PKZ (v závorce srovnání s předchozím rokem) – viz tab. 2.

Z dalších každoročně se opakujících PKZ je nutno zmínit méně závažná pochybení při provádění výchovy lesa, budování KSP, podpoře rekreační funkce lesa a z evidenčních záležitostí zejména neúplnou

evidenci přirozené obnovy či nedostatečnou digitalizaci LHE. Pozitivem v posledních dvou letech je zvyšující se zaměření auditorů NLI na úpravu stavů spárkaté zvěře. Novinkou ve výčtu PKZ je chybějící či neúplný přezkum shody se standardem TUH (u majetků nad 500 ha), což je nový administrativní požadavek PEFC International. Naopak zcela vymizely PKZ k umělé obnově nepůvodních druhů lesních dřevin (loni 5) nebo absence spolupráce s lesnickým výzkumem, která je ze strany vlastníků aktuálně hojně využívána zejména při obnově kalamitních holin nebo výchově na nich vzniklých lesních porostů.

Co se týče plánovaných auditů v roce 2026, tak před začátkem sezóny proběhne opět po roční pauze školení auditorů NLI a externího certifikačního orgánu 3EC International. Předcházet mu bude aktualizace Metodiky hodnocení kritérií TUH, která bude uvedena do souladu s již účinnými změnami lesnické legislativy, zejména novelou lesního zákona a několika prováděcími vyhláškami (tzv. „druhov“ novela zákona č. 114/1992 Sb. dosud nebyla schválena).

Ing. Tomáš Dohnanský, SVOL

Tabulka 1		
Nesoulad v kritériu	Druh neshody	Počet neshod 2025
2.1.2d	Absence platného osvědčení pro aplikaci přípravků na ochranu rostlin	5
2.1.2a	Použití nepovoleného přípravku na ochranu rostlin	3
5.1	Absence prohlášení „100 % PEFC certifikováno“ na dodavatelských dokumentech	3
6.1.2b	Absence smlouvy o licenčním užívání ochranné známky a loga PEFC	3
4.1.2d	Významné škody na lesních porostech přímo související s vysokými stavy spárkaté zvěře	1
2.3.2b	Absence záznamů o používání biologicky odbouratelných olejů a hydraulických kapalin	1

Tabulka 2	
Druh PKZ	Počet PKZ 2025 (2024)
Zintenzivnit podporu biologické funkce lesa	7 (11)
Zavést či zkvalitnit evidenci přirozené obnovy	7
Zaměřit se na výchovu v porostech do 40 let (plnění minimálního plošného rozsahu)	6 (4)
Zavést či zkvalitnit provádění přezkumu shody se standardem TUH podle předepsané struktury (u lesních majetků větších než 500 ha)	6
Upravit stavy spárkaté zvěře	5 (2)
Vybudovat chybějící kontrolní a srovnávací plochy (KSP)	4 (4)
Zvýšit podporu rekreační funkce lesa	4 (4)
Digitalizovat LHE (použití vhodného software)	2 (3)
Při obnově lesa více využívat oplocenky	2 (2)
Zvýšit podíl listnatých dřevin při umělé obnově	2 (2)
Optimalizovat vedení evidence o používání povolených přípravků na ochranu lesa	2
Zlepšit propagaci lesnictví a významu certifikace lesů PEFC	2 (2)
Zajistit lepší informovanost odběratelů o tom, že dřevní hmota pochází z lesů certifikovaných systémem PEFC	2 (2)
Zvážit možnost uznání zdrojů RMLD a případnou účast v NPOGZ	2 (2)
Jiné	<2

Inzerce

ING. PAVLA BORTLOVÁ
Jednatelka

Absolvovala jsem lesnicko-dřevařskou fakultu v Brně a dodnes jsem přesvědčená, že obor jsem si nemohla vybrat lépe. Celý svůj profesní život se pohybuji v obchodu se dřívím nebo dřevěnými produkty. Má práce je vlastně i mým koníčkem – les, dřevo, obchod a vzdělávání v lesnicko-dřevařském oboru mi dává celoživotní smysl. Jsem taky muzikantka a nadšeně podporuji bluegrass.

+420 724 272 376
bortlova@svolobchodni.cz

ING. LENKA CSÁNYI REMAROVÁ
Obchodní zástupkyně
J, Z, stř. Čechy na jih od Prahy

Pocházím z rodiny, ve které se lesnictví předává z generace na generaci. Lásku k přírodě tak doplňuje i moje vášeň pro psy a koně, kteří mě naučili trpělivosti, důslednosti a respektu. V pracovním i osobním životě si zakládám na férovém jednání, dobrých vztazích. Věřím, že právě kombinace odbornosti a lidského přístupu je základem každé úspěšné spolupráce.

+420 733 104 896
remarova@svolobchodni.cz

ING. VÁCLAV KOPA
Obchodní zástupce
S, V, Stř. Čechy na sever od Prahy

Pocházím z lesnické rodiny ze Šumavy, a proto mé kroky vedly přes střední lesnickou školu v Písku až na MENDELU do Brna. Od dětství je hospodaření v lesích, péče o přírodu a myslivost nedílnou součástí mého života. Jakožto vlastník lesů a správce obecních lesů vím, že obchod se dřívím je důležitá disciplína v udržitelném hospodaření. Když zrovna nejsem v lese, včelařím.

+420 601 374 650
kopa@svolobchodni.cz

SPOLEČNÝ OBCHOD SE DŘÍVÍM

SVOL obchodní s. r. o. prošla personální obměnou. Představujeme náš tým v roce 2026 – od „zasloužilých“ a zkušených fakturantek v Českém Krumlově, které bravurně zvládají administrativu, fakturaci i styk s veřejností, přes obchodní zástupce, kteří mají spoustu elánu, obchodních kontaktů a vůle posunout „Obchodku“ v jejím poslání dále, až po jednatelku, která pevně věří v sílu společného obchodu se dřívím a soudržnost vlastníků.

Každý měsíc zasiláme e-mailem členům SVOL novinky ze společného obchodu se dřívím a aktuální informace na dřevařském trhu. Kontaktujte nás pro více informací.

www.svolobchodni.cz

SVOL
OBCHODNÍ
S.R.O.

Ing. Václav Kopa
T: 601 374 650
kopa@svolobchodni.cz

Matěj Staněk
T: 725 768 218
stanek@svolobchodni.cz

Ing. Lenka Csányi Remarová
T: 733 104 896
remarova@svolobchodni.cz

MATĚJ STANĚK
Obchodní zástupce
Morava a Vysočina

Lesnictví pro mě není jen práce, ale celoživotní směr. Oboru se aktivně věnuji už od střední školy. Při své práci obchodního zástupce se dřívím tedy využívám nabytých zkušeností přímo z lesního provozu, včetně práce hajného, takže dobře vím, s čím se potýkají ti, se kterými dennodenně mluvím. Když zrovna nejsem v lese pracovně, trávím v něm volný čas – nejraději při lovu a myslivosti po boku mého maďarského ohaře.

+420 725 765 218
stanek@svolobchodni.cz

JANA ROLNÍKOVÁ
Fakturantka

Po dlouhých letech práce v nadnárodních strojírenských firmách jsem zamířila do menších kolektivů spojených s lesy a dřevem. Brzy jsem zjistila, že mě tento obor baví a zjistila jsem, že je velmi důležitý. Bydlím na konci vesnice a les mám „co by kamenem dohodil“ - po práci se v něm procházím se svým jezevčíkem, pokud zrovna nečtu oblíbené fantasy knihy.

+420 739 547 880
rolnikova@svolobchodni.cz

JANKA ŠIŠKOVÁ
Fakturantka

Dlouhou dobu jsem se věnovala prodeji automobilů, takže obchodování a komunikace jsou mi blízké. Ve SVOL obchodní s.r.o. působím jako fakturantka a styčná osoba pro vnější komunikaci, práce mě baví a dává mi nový směr. Ve své práci si zakládám na pečlivosti a spolehlivosti. Ve volném čase fotím - nejraději zvířata.

+420 739 547 622
siskova@svolobchodni.cz

Chřadnutí borovice lesní v ČR na příkladech z Polabí a Třeboňska: co stojí za odumíráním porostů?

Úvod

Borovice lesní (*Pinus sylvestris*) byla po dlouhou dobu považována za jednu z nejodolnějších hospodářských dřevin. Díky schopnosti růst na chudých písčitých půdách i na stanovištích s omezenou zásobou vody představovala vhodnou dřevinu v nížinách a pahorkatinách. V posledních letech se však stále častěji setkáváme s rozsáhlým chřadnutím borových porostů, které v některých oblastech přechází až do jejich plošného rozpadu. Při pohledu na odumřelé stromy bývají nejvíce patrné stopy po vývoji podkorního hmyzu ve formě požerků a výletových otvorů. Skutečnost je však podstatně složitější a podkorní hmyz často není prvotní příčinou mortality, jen využívá stromů, jejichž vitalita byla dlouhodobě oslabena jinými faktory. Právě na objasnění těchto souvislostí je zaměřen projekt Grantové služby Lesů ČR, který sleduje vztahy mezi zdravotním stavem borovic, vývojem hladiny podzemní vody, přírůsty a výskytem podkorního hmyzu. Výzkum probíhá ve všech hlavních borových oblastech ČR, ovšem pro účely tohoto textu bylo vybráno srovnání dvou výrazně odlišných lokalit – Polabí a Třeboňska. Přestože se z hlediska stanovištních podmínek výrazně liší, proces chřadnutí borovic zde vykazuje řadu společných znaků.

Dvě rozdílné oblasti, stejný problém

Polabí a Třeboňsko představují dva odlišné typy prostředí. Borové porosty v okolí Brandýsa nad Labem rostou převážně na lehkých písčitých půdách s nízkou schopností zadržovat vodu. V období delšího sucha se proto voda rychle ztrácí z dosahu kořenového systému a stromy trpí výrazným

vodním stresem. Naopak v borových porostech v okolí Třeboně, které často rostou na rašelinných stanovištích, je hladina podzemní vody dlouhodobě poměrně vysoko, takže na první pohled by se mohlo zdát, že právě zdejší porosty budou vůči suchu výrazně odolnější. Výsledky projektu však ukazují, že ani příznivější vodní režim sám o sobě nezaručuje dobrou vitalitu stromů. I zde dochází k jejich postupnému oslabování, přestože průběh tohoto procesu se od Polabí v některých ohledech liší. Velkou výhodou obou sledovaných oblastí bylo pokrytí monitorovacími vrty Českého hydrometeorologického ústavu. Bylo tak možné porovnat zdravotní stav porostů nejen s klimatickými údaji, ale i s dlouhodobým vývojem hladiny podzemní vody. Současně byly na vybraných plochách hodnoceny i další parametry jako zdravotní stav porostů (míra defoliace), radiální tloušťkový přírůst a druhové spektrum podkorního hmyzu na souších různého stáří (pokud se v místě vyskytovaly). Tento komplexní přístup umožnil zaznamenat celý proces chřadnutí od prvních známek oslabení až po odumření stromů.

Stromy začínají chřadnout mnoho let před odumřením

Jedním z nejzajímavějších výsledků projektu jsou letokruhové analýzy, z nichž vyplývá, že borovice nezačínají odumírat náhle a první známky zhoršující se vitality lze na základě vývoje přírůstů rozpoznat řadu let před objevením viditelných příznaků chřadnutí nebo napadením podkorním hmyzem. Na lokalitách v Polabí se růst zdravých stromů a později odumřelých jedinců začal výrazně rozcházet již několik let před jejich odumřením (graf 1). Kritické období před-



Borové vývrty a vysoká hladina podzemní vody na lokalitě Třeboň – Losí blato (březen 2025)

stavovaly zejména roky 2015 až 2019. Zatímco u zdravých stromů činily v tomto období ztráty na přírůstu přibližně 40–47 %, u stromů, které následně odumřely, dosahovaly 46–59 %. Podobný trend byl zaznamenán také na Třeboňsku, i když jeho časový průběh byl odlišný. I zde stromy vykazovaly dlouhodobé zpomalování růstu před odumřením, což potvrzuje, že rozhodující není jediný extrémní rok, ale dlouhodobé působení nepříznivých podmínek. Tyto výsledky mají významný praktický dopad. Ve chvíli, kdy se na stromě objeví výrazné zřídnutí koruny nebo známky napadení některými druhy podkorního hmyzu, je proces jeho chřadnutí zpravidla již v pokročilé fázi a bez možnosti účinného zásahu.

Co je příčinou?

Srovnání vývoje šířek letokruhů s průběhem klimatických faktorů ukazuje na možné příčiny dlouho-

dobého chřadnutí borových porostů. V Polabí růst borovic jednoznačně limituje jarní a letní sucho. Čím bylo sušší a teplejší období od dubna do srpna daného roku, tím užší letokruh se v tomto roce vytvořil. Extrémní sucha pak v této oblasti vyvolávají náhlý a hluboký pokles přírůstů u většiny stromů (např. v roce 2018). Suché a horké roky byly i v minulosti, ale od počátku 90. let se vyskytují mnohem častěji a stromy nestačí regenerovat. Mezi významně suché patří v tomto období roky 1992, 2003, 2015, 2018 a 2019. Sucho v letech 2015–2020 představovalo vůbec nejdelší souvislou epizodu hydrologického a půdního sucha v novodobé historii ČR.

Borové porosty na Třeboňsku, vzhledem ke specifickým stanovištním podmínkám, reagují na klimatické faktory odlišně. Srážky v průběhu roku nejsou z hlediska přírůstů limitující. Negativní vliv

mají nízké teploty v únoru a březnu daného roku a vysoké maximální teploty v červenci. Na stanovištích s vysokou hladinou podzemní vody (PV) vytváří borovice mělký kořenový systém (viz foto). Dlouho zamrzlá či chladná povrchová vrstva půdy na konci zimy a na počátku jara proto může omezit příjem vody a živin. V posledních letech stoupá počet dní s intenzivní sluneční radiací, která i při nízkých teplotách zvyšuje transpiraci jehličnanů a při zmražené půdě může vést k vodnímu stresu, tzv. zimnímu vysychání. Vysoké maximální červencové teploty, které jsou typické pro vlny veder, pak mohou i na vodou dobře zásobených stanovištích, vést k rychlému vysušení povrchové vrstvy půdy a k poklesu hladiny PV, čímž se stane pro mělký kořenový systém nedostupná. Krátké, ale intenzivní vlny veder mohou způsobit rychlé vyschnutí svrchní vrstvy rašeliny i tehdy, když celkový vodní deficit za delší období není mimořádně velký. Vlny veder jsou nyní mnohem častější než v minulosti. V obou oblastech jsou tedy borové porosty v posledních desetiletích vystaveny zvýšenému klimatickému stresu, který vede k oslabení borových porostů a ztrátě jejich vitality.

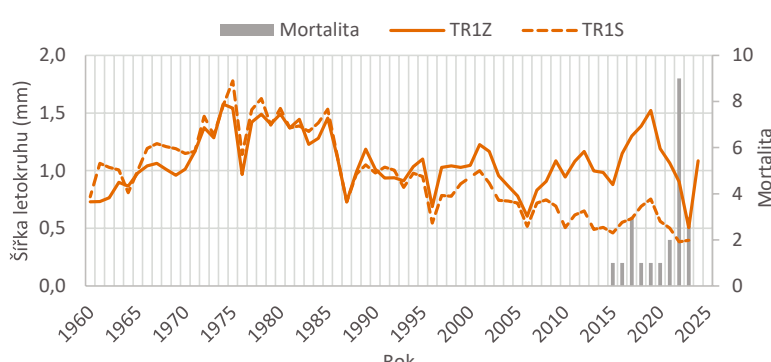
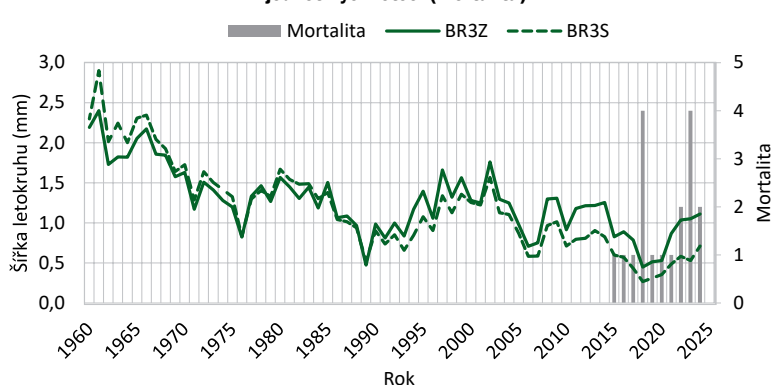
Zatímco roční srážkové úhrny na zkoumaných lokalitách se v čase téměř nemění, hladina PV na většině lokalit klesá (graf 2). Výjimku tvoří jediný vrt na lokalitě Třeboň – Losí blato, kde bylo zaznamenáno zvýšení hladiny PV. Analýza časových řad kolísání hladiny PV prokázala významné rozdíly mezi sledovanými porosty. Prakticky každá ze zkoumaných lokalit představuje unikátní systém, jak co do hloubky PV, tak z hlediska reakce na srážkovou činnost. Přímý vliv změn hladiny PV na radiální přírůst stromů však nebyl prokázán. V oblasti Polabí to zřejmě souvisí s velkou hloubkou zaklesnutí hladiny PV, která se pohybuje od 8 do téměř 18 m.

Kůrovci nejsou příčinou, ale využívají oslabené stromy

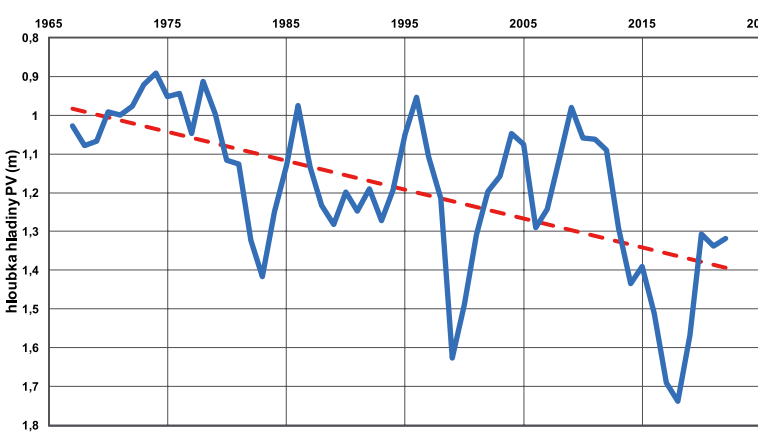
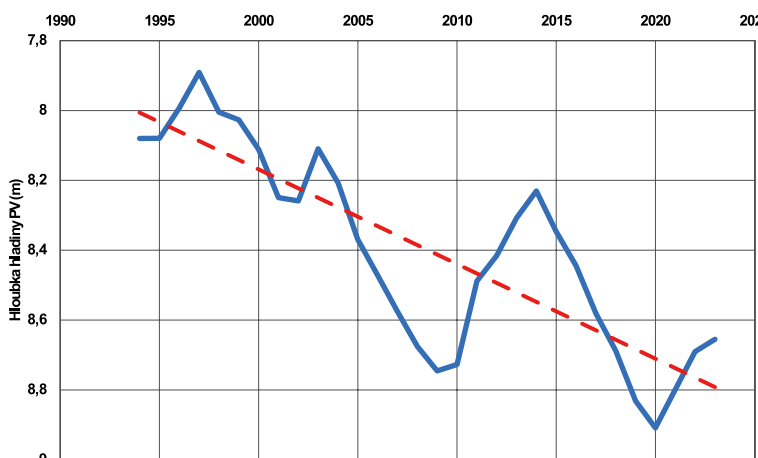
Výsledky projektu potvrzují, že podkorní hmyz představuje na sledovaných lokalitách závěrečnou fázi procesu chřadnutí borovic. Stromy, jejichž růst byl po řadu let zpomalován nedostatkem dostupné vody a dalšími stresovými faktory, postupně ztrácejí schopnost účinné obrany. Omezuje se tvorba pryskyřice, která je jedním z hlavních obranných mechanismů borovic proti podkorním škůdcům. V této fázi již kůrovci nic nebrání strom úspěšně kolonizovat, ačkoli populační hustoty mohou být relativně nízké. Podrobné rozbory odkorněných kmenů ukázaly, že odumírání borovic je spojeno s celým společenstvem podkorního hmyzu. Ačkoli někteří kůrovci preferují spodní část

pokračování na str. 11 »

Graf 1a, 1b: Vývoj radiálních tloušťkových přírůstů v letech 1960–2024 u souboru živých stromů (Z) a souší (S) na lokalitách a) Brandýs 3 a b) Třeboň 1. Sedlé sloupce ukazují, kolik stromů ze souboru zkoumaných souší odumřelo v jednotlivých letech (mortalita)



Graf 2a, 2b: Změna průměrné roční hloubky hladiny podzemní vody na lokalitě a) Brandýs 3 a b) Třeboň 1



Jubilejní Den otevřených lesů: pořadatelé přivítali tisíce návštěvníků po celé republice

Jubilejní ročník akce SVOL a našich členů Den otevřených lesů, který se uskutečnil v sobotu 23. května, přilákal na 26 míst napříč celou republikou tisíce návštěvníků.

Ti měli možnost poznat práci nestátních vlastníků lesů, nahlédnout do každodenní péče o les a přesvědčit se, jak vypadá moderní lesní hospodaření v praxi. Naši členové připravili pestrý program, který návštěvníkům přiblížil nejen práci lesníků, ale také význam dlouhodobé a odpovědné péče o lesní majetek. Návštěvníci si mohli vyzkoušet některé lesnické činnosti, zúčastnit se komentovaných vycházek, poznat lesnickou techniku a hlavně se dozvědět více o tom, jak les funguje a proč je důležité v něm aktivně hospodařit.

Program na jednotlivých lokalitách připravili pořadatelé podle svých možností. Nechybělo sázení stromků, ukázky práce koní v lese, harvestorů, výroba ptačích budek, poznávání bylin a lesních živočichů, tvořivé dílny pro děti, střelba ze vzduchovky, ukázky výcviku dravců ani včelaření. „Těší nás návštěvnost, ke které tentokrát velkou měrou dopomohlo nádherné počasí. Je pozitivní vidět, že lidem není lhostejné prostředí, ve kterém tráví volný čas a chtějí se o něm dozvědět co nejvíce. Děti i dospělí si užili dolo-

SEZNAM POŘADATELŮ DOL 2026

- Arcibiskupské lesy a statky Olomouc
- B.F.P., Lesy a statky Tomáše Bati
- Colloredo-Mannsfeld
- Diecézní lesy Hradec Králové
- Domažlické městské lesy
- Ing. Miroslav Skalník
- Kinský Ždár
- Lesy a parky Trutnov
- Lesy hl. m. Prahy
- Město Bělá nad Radbuzou
- Město Boží Dar
- Město Bystřice pod Hostýnem
- Městské lesy Český Brod
- Správa městských lesů Jihlava
- Město Rožmberk nad Vltavou
- Město Zlaté Hory
- Městské lesy Nýrsko
- Městské lesy Rychnov nad Kněžnou
- Městské lesy Volary
- Městské lesy Znojmo
- Metropolitní kapitula u sv. Václava v Olomouci
- Občanský les Trhový Štěpánov
- Obec Čkyně
- Obec Horní Dubenky
- Prof. MUDr. Pavel Seeman, PhD.
- Statutární město Jablonec nad Nisou

ledne plné her a zážitků a odchází s novými informacemi o hospodaření v lesích,“ říká Daniela Zapletalová, lesní pedagog z B.F.P., Lesy a statky Tomáše Bati, spol. s r. o.

Největší zájem je každoročně o praktické ukázky práce v lese. Návštěvníci chtějí vidět techniku při práci, ptají se na obnovu lesa po kůrovcové kalamitě i na to, jak budou české lesy vypadat v budoucnosti. Právě možnost otevřeně diskutovat s vlastníky lesů patří mezi největší přínosy celé akce.

„Pět let, to už je přece jen období, kdy mohou návštěvníci akce v místech, kde se Den otevřených lesů koná pravidelně, přímo vidět, jak les za tu dobu vyrostl, co vše se proměnilo. Zejména na nově zalesněných holinách po kůrovcové kalamitě je ten pohled už daleko optimističtější,“ říká předseda SVOL Jiří Svoboda.

Podle něj je jubilejní ročník zároveň potvrzením, že Den otevřených lesů si našel své pevné místo mezi akcemi zaměřenými na popularizaci lesnictví. „Velmi nás těší, že se mezi pořadatele zapojují další nestátní majetky. Vážíme si ochoty všech pořadatelů, protože do přípravy programu vkládají velké úsilí i svůj vlastní volný čas. Chceme nadále ukazovat veřejnosti, kdo jsou vlastníci lesů, jak k péči o svůj majetek přistupují a co hospodaření v lese obnáší. Takže se těšíme na další ročník,“ uzavírá Jiří Svoboda.

CEPF: 30 let hájení zájmů vlastníků lesů v Evropě

Naše partnerská organizace Konfederace evropských vlastníků lesů (CEPF) si letos připomněla 30 let svého působení na evropské úrovni. Výroční akce se uskutečnila 26. března 2026 v Bruselu. Zúčastnilo se jí přibližně 130 zástupců vlastníků lesů, evropských institucí a lesnických organizací z celé Evropy. Diskuse se zaměřily zejména na budoucnost evropských lesů, dopady evropské legislativy na hospodaření v lesích a význam soukromých lesů pro evropskou bioekonomiku.

Před samotným slavnostním programem proběhlo také jednání pracovní skupiny CEPF, zaměřené na aktuální evropská témata v oblasti lesnictví. Diskutován byl současný stav a budoucí směřování udržitelného hospodaření v lesích, propojení lesnictví s bioekonomikou a politikou zmírňování klimatické změny, implementace evropského nařízení proti odlesňování (EUDR) či revize standardů certifikace PEFC. Pozornost byla věnována rovněž připravovanému sdělení Evropské komise k integrovanému řízení rizik lesních požárů. Jednání se zúčastnili zástupci Evropské komise z DG AGRI, DG CLIMA a DG ENV i představitelé PEFC.

Ve svých vystoupeních představitelé CEPF zdůraznili význam dřeva jako obnovitelného a klimaticky šetrného zdroje a potřebu silného zastoupení vlastníků lesů při tvorbě evropských politik. Součástí programu byla také panelová diskuse věnovaná budoucím výzvám a očekáváním nové generace vlastníků lesů.

CEPF zastupuje zájmy téměř 16 milionů vlastníků lesů. Jedná se o soukromé osoby, rodiny a družstva, která spravují přibližně 60 % plochy evropských lesů. SVOL byl přijat jako člen-pozoro-

vatel v roce 1999. Plnoprávným členem se stal po vstupu České republiky do Evropské unie v roce 2004. Ve stejném roce se stal Josef Marian Bartoň-Dobenín prvním českým zvoleným zástupcem v předsednictvu CEPF. V roce 2015 na jeho působení navázal Michael Podstatzky-Lichtenstein, který tuto funkci vykonával až do roku 2025, kdy jej v předsednictvu CEPF nahradil Benedikt Thienen-Adlerflycht.

Pan Thienen se slavnostního setkání k 30. výročí CEPF osobně zúčastnil. „Již 30 let představuje CEPF silný a konstruktivní hlas evropských vlastníků lesů. V době, kdy se od lesů stále více očekává, že budou přinášet řešení pro oblast klimatu, biologické rozmanitosti i bioekonomiky, je důležitější než kdy dříve, aby se vlastníci lesů aktivně podíleli na utváření evropských politik. Trvale udržitelně obhospodařované lesy jsou nezbytné nejen pro zachování zdravých a odolných lesních ekosystémů, ale také pro poskytování obnovitelné suroviny, podporu venkovských oblastí, ukládání uhlíku a naplňování evropských klimatických cílů. Udržitelné hospodaření v lesích a odpovědné vlastnictví jsou proto základními předpoklady budoucí odolnosti a prosperity evropských lesů.“



Chřadnutí borovice lesní v ČR...

pokračování ze str. 10

kmene se silnější borkou, jiní osídľují horní partie, koruny nebo větve, dochází často ke konkurenci a lze dobře vysledovat vliv posloupnosti napadení. Tu ovlivňuje nejen nástup jarního rojení (u jednotlivých druhů se může lišit i v řádu měsíců), ale i to, který druh strom kolonizuje jako první. Často se např. setkáváme s tím, že stromy uhynulé vlivem ataku lýkožrouta vrcholkového v předchozím roce jsou ve spodních partiích napadeny lýkohubem sosnovým nebo lýkožroutem protáhlým až na jaře dalšího roku. Na jedné borové souši tak při rozboru byl běžně dokumentován vývoj několika hlavních druhů současně, přičemž vzhledem k hustotě napadení neměly méně významné a početné druhy v podstatě šanci svou niku obsadit.

Nejvýznamnějším zaznamenaným druhem zůstává lýkožrout vrcholkový (*Ips acuminatus*), který

byl zjištěn na většině hodnocených souší. Tento druh je dlouhodobě považován za hlavního škůdce starších borových porostů a výsledky projektu jeho význam jednoznačně potvrzují. S nárůstem populační hustoty sestupuje často až do středních partií kmene, z nichž vytlačuje lýkohuba menšího. Vedle lýkožrouta vrcholkového byli pravidelně zjišťováni také lýkohubi sosnový (*Tomicus piniperda*) a menší (*Tomicus minor*), i když druhý jmenovaný ve výrazně menší míře, než v minulých desetiletích. Velmi zajímavé výsledky přineslo sledování druhů rodu *Orthotomicus*. Na lokalitách Lesní správy Brandýs nad Labem byl potvrzen již stabilní výskyt lýkožrouta *Orthotomicus proximus* (poprvé zaznamenán v roce 2021). Současné výsledky projektu potvrzují i rostoucí význam a rozšíření lýkožrouta protáhlého (*Ortho-*

tomicus longicollis), jehož podíl na osídlování oslabených borovic je vyšší, než se předpokládalo. Díky časnějšímu nástupu jarního rojení také na mnoha místech prakticky vytlačil lýkožrouta borového (*Ips sexdentatus*), který pak bývá pozorován v mladších a pro vývoj (tenká borka i lýko) ne zcela vhodných porostech v okolí.

Tento trend odpovídá i poznatkům z dalších evropských zemí a naznačuje, že podmínky probíhající klimatické změny mohou vést ke změnám hospodářského významu jednotlivých druhů a druhového spektra podkorního hmyzu borovice lesní. Právě změny druhového spektra byly nejvíce patrné při porovnání starších a čerstvě odumřelých stromů. Na lokalitě Losí blato na Třeboňsku, kde vzhledem k podmačenému terénu není možné provádět těžbu borových souší, převládali na starších souších především tradiční škůdci borovice jako oba druhy lýkohubů a lýkožrout vrchol-

kový. Na čerstvě odumřelých stromech naopak dominoval ve spodních partiích lýkožrout protáhlý a lýkohub menší téměř chyběl.

Co z výsledků vyplývá pro vlastníky a správce lesů?

Výsledky projektu ukazují, že ochranu borových porostů nelze založit pouze na vyhledávání stromů čerstvě napadených podkorním hmyzem. Ve chvíli, kdy jsou na kmeni patrné závrtky nebo dokonce výletové otvory a poškození, dosáhl proces chřadnutí již konečné fáze. Strom dlouhodobě oslabený a se značně narušenými obrannými mechanismy podléhá napadení. Z pohledu lesnické praxe je proto stále důležitější sledovat vitalitu porostů ještě před tím, než se objeví zjevné příznaky napadení. Opakované zpomalování růstu, zřidnutí korun a s ním spojené zhoršování zdravotního stavu mohou představovat první varovné signály, že porost ztrácí stabilitu. Stejně důležité je

sledovat vývoj druhového spektra podkorního hmyzu. Vedle lýkožrouta vrcholkového je vhodné věnovat pozornost také druhům rodu *Orthotomicus*, jejichž význam v posledních několika letech narůstá. Výzkum současně potvrzuje, že budoucnost borových porostů nebude záviset pouze na průběhu počasí, ale také na schopnosti přizpůsobit hospodaření měnícím se podmínkám prostředí. Včasné rozpoznání oslabených porostů, průběžný monitoring zdravotního stavu a rychlá reakce na výskyt podkorního hmyzu budou patřit mezi nejdůležitější opatření pro omezení dalších ztrát.

Projekt je realizován za finanční podpory státního podniku Lesy ČR. Příspěvek vznikl za podpory Ministerstva zemědělství v rámci smlouvy na zajištění Lesní ochranné služby.

RNDr. Petr Doležal, Ph.D.

Ing. Monika Vejpusťková, Ph.D.

Ing. Tomáš Čihák, Ph.D.

Ing. Ondřej Špulák, Ph.D.

Mgr. Markéta Davidková, Ph.D.

Třicet let obnovené činnosti Lesního družstva obcí Ledec nad Sázavou

Ve čtvrtek 28. května se v Obecním domě u Muchů v Dolním Městě uskutečnilo setkání u příležitosti 30. výročí obnovení činnosti Lesního družstva obcí Ledec nad Sázavou. Dopolední program spojil historické ohlédnutí s odbornými tématy, odpoledne následovala venkovní pochůzka zaměřená na obnovu porostů po kůrovcové kalamitě.

Setkání družstvo uspořádalo ve spolupráci s Krajem Vysočina, Výzkumným ústavem lesního hospodářství a myslivosti, Sdružením vlastníků obecních, soukromých a církevních lesů v ČR a společností TM Forest s.r.o. Ředitel družstva Martin Souček připomněl jeho historii a zhodnotil třicet let obnovené činnosti. Jiří Bartoš, vedoucí oddělení lesního hospodářství a myslivosti Krajského úřadu Kraje Vysočina, představil průběh kůrovcové kalamity v kraji. Jan Leugner z VÚLHM se věnoval postupům obnovy kalamitních holin a Tomáš Kuchta možnostem využití harvestorů v probírkách.

Historie družstva v datech i lidských osudech

Lesní družstvo bylo založeno 12. listopadu 1934. Jeho členy se stalo 29 obcí a osad tehdejšího politického okresu Ledec nad Sázavou. Družstvo následně převzalo lesy bývalého dolnokralovického panství rodu Auerspergů, získané obcemi v rámci prvorepublikové pozemkové reformy.

V roce 1959 byla jeho činnost ukončena a lesy přešly do správy státních lesů. Na původní tradici navázaly podílnické obce až po změně společenských a majetkových poměrů. Ustavující členská schůze obnoveného družstva se konala 30. března 1996 v Hněvkovicích a od srpna téhož roku začalo družstvo postupně přebírat lesní majetek a samostatně na něm hospodařit.

Historii družstva netvoří jen hektary, těžby a hospodářské výsledky. Výraznou osobností byl také lesní Karel Pulec, který do jeho služeb nastoupil 1. dubna 1939. Za okupace kolem sebe vytvořil odbojovou skupinu, shromažďoval a ukrýval munici, pomáhal budovat lesní úkryty a podporoval anglické zajatce i sovětské uprchlíky. Po příchodu členů výsadku Jan Kozina se stal rezidentem oddílu s krycím jménem Alex Pavlov. V lednu 1945 byl při událostech v Kobylím dole smrtelně zraněn. Posmrtně mu byl udělen Československý válečný kříž a družstvo přijalo péči o jeho památku za svou morální povinnost.

Kalamity jako součást historie majetku

Zdejší lesy se s rozsáhlými kalamitami vyrovnávaly již před vznikem družstva. Dne 4. července 1929 zasáhla Vlastějovicko větrná smršť, která způsobila rozsáhlé polomy na Fiolníku a v revíru Švihov. Na Fiolníku bylo zpracováno přibližně 35 000 m³ dříví, ve Švihově dalších 18 000 m³. Když družstvo lesy v roce 1935 přebíralo, tvořily holiny po této kalamitě přibližně desetinu výměry, tedy kolem 150 hektarů. Jejich obnova se stala jedním z prvních velkých úkolů nového vlastníka.

Dne 31. května 2001 zasáhlo majetek družstva tornádo. V několika set metrů širokém pásu od Kounic přes Velkou Paseku a Zahájí ke chřenovickému mlýnu poškodilo 34 porostních skupin na ploše 70,04 hektaru. Zpracováno bylo 23 690 m³ kalamitního dříví a celou postiženou plochu se podařilo zalesnit během jednoho roku.

Orkán Kyrill v roce 2007 a vichřice Emma na jaře 2008 způsobily



jem za něco přes tři měsíce zhruba 17 operátorů a těžařů s nasazením pěti harvestorových uzlů, přibližovacího traktoru HSM a dvou UKT. Kalamitní holiny se začaly zalesňovat již na podzim 2008, hlavní objem prací následoval na jaře 2009.

Kůrovcová kalamita bez viditelného konce

Od roku 2017 začalo být zřejmé, že družstvo stojí před kalamitou jiného typu. V roce 2019 již kůrovec postupoval od jihovýchodu plnou silou a během několika sezon mizely celé porosty a oddělení. Zatímco u polomu lze rozsah škod postupně zpřesnit a alespoň přibližně určit konec zpracování,

a ochrany kultur se dotáčet až do roku 2023. Udržet si v těchto letech víru ve smysl práce – a někdy i zdravý rozum – vyžadovalo mimořádné úsilí. Situaci navíc komplikovala pandemie covidu-19.

Za decennium 2014–2023 družstvo vytěžilo 300 272 m³ dříví oproti plánovaným 163 007 m³. Za deset let tak zpracovalo objem odpovídající přibližně osmnácti letům běžného hospodaření. Nahodilá těžba představovala 89,28 % celkového objemu. Současně bylo uměle obnoveno 330,83 hektaru kalamitních holin; opakované zalesnění bylo nutné na 29,93 hektaru, tedy přibližně na devíti procentech plochy prvního zalesnění.

Každá kalamita vytváří výrazný nepoměr mezi tím, čeho je nadbytek, a tím, co zoufale chybí. Dříví bylo mnoho, ale nedostávalo se lidí, techniky, sadebního materiálu, oplocenek a především času. Současně bylo nutné vyhledávat a zpracovávat napadené stromy, udržet odvoz dříví, připravovat plochy a včas je obnovovat.

Smysl vynaloženého úsilí potvrdil nový LHP na období 2024–2033. Přes výrazný úbytek zásob se podařilo zachovat těžební možnosti zajišťující ekonomickou soběstačnost družstva i v dalších decenních. Vytvořené rezervy na pěstební činnost by měly bezpečně pokrýt náklady na zajištění a výchovu nově založených kultur.

Významnou roli sehrály podílnické obce, které družstvo v roce 2019 podržely odpuštěním pachtovného, aby bylo možné udržet peněžní toky pro likvidaci kalamity a obnovu lesa. V následujících letech se jim tato podpora vrátila prostřednictvím výplat pachtovného ve statisících korun na každý členský podíl. Podstatný byl také příspěvek na zmírnění dopadů kůrovcové kalamity, který se díky úsilí SVOL podařilo prosadit.

Co se při obnově osvědčilo

Odpolední pochůzka představila postupy ověřené při obnově kalamitních holin. Podle zkušeností družstva je rozhodující včasnost. Zejména na živných stanovištích 3S a 5S vede odklad zalesnění k rychlému zapojení buřene a výraznému růstu pracnosti, nákladů i rizika nezdaru. „Péče o majetek družstva nám byla svěřena. Není náš, a právě proto jsme jeho obnovu nemohli ponechat náhodě ani nejistému výsledku úspěchu,“ připomíná Martin Souček.

Prostokořenné i obalované sazenice jsou vysazovány jamkovou sadbou. Družstvo nepoužívá herbicidy – v PHO kolem Želivky jejich použití navíc není možné – a spoléhá na správně načasovaný celoplošný ožin. Na čerstvých pasekách je nezbytná průběžná kontrola výskytu klikorohu a včasný kurativní zásah. Proti škodám zvířat se využívají repelenty a oplocenky pro MZD.

Při převzetí lesů v roce 1935 tvořil smrk 90 % porostů. Jeho vysoké zastoupení zvýšilo zranitelnost majetku při souběhu sucha, vysokých teplot a gradace škůdce. Z hospodaření družstva nemizí, ale na vhodných stanovištích nově tvoří součást druhově pestřejších, skupinovitě smíšených porostů.

Ve skladbě prvního zalesnění v letech 2014–2023 připadlo přibližně 61 % na smrk, 24,5 % na buk, přes 7 % na duby a více než 5 % na jedli. Zbytek tvořily zejména douglaska, modřín, javor a borovice.

„Cílem není maximální pestrost za každou cenu, ale stanovištně vhodná skladba, která dává lesnicke, provozně i ekonomicky smysl. Jak se nám to podařilo, posoudí hlavně ti, kteří přijdou po nás,“ uzavírá Martin Souček.

Ing. Marie Růžková

LESNÍ DRUŽSTVO OBCÍ LEDEC NAD SÁZAVOU V DATECH

Platnost LHP: 2024–2033

PUPFL: 1 729,63 ha

Lesnické úseky: Vlastějovice – 844,01 ha; Melechov – 885,62 ha

PLO 10 Středočeská pahorkatina: 753,30 ha

PLO 16 Českomoravská vrchovina: 947,70 ha

Zásoba k roku 2024: 365 875 m³

Maximální celková výše těžeb: 166 800 m³

Nejzastoupenější cílové HS: 45 – 31 %, 53 – 29 %, 43 – 19 %, 41 – 9 %

Nejzastoupenější SLT: 5K – 32 %, 3S – 22 %, 5M – 12 %, 3K – 8 %

LVS: 2. – 0,06 %, 3. – 35,17 %, 4. – 14,76 %, 5. – 50,01 %

Nadmořská výška: 340–715 m n. m.

Územní působnost: Kraj Vysočina a Středočeský kraj; ORP Světlá nad Sázavou, Kutná Hora, Humpolec a Vlašim.

ly jen menší škody. O to ničivější byla bouře z 25. června 2008, nazývaná Ivan. Během několika minut místy celoplošně zničila porosty na Fiolníku a Ptáčníku. V roce 2008 dosáhla těžba 34 620 m³, z toho 32 928 m³ připadalo na těžbu nahodilou.

Srovnání s rokem 1929 dobře ukazuje proměnu lesnické práce. Tehdejší kalamitu zpracovávalo až 300 dělníků přibližně tři roky. V roce 2008 zvládlo obdobný ob-

kůrovec přinášel každé jaro novou nejistotu.

Martin Souček tuto zkušenost shrnul slovy: „Byla to kalamita, na kterou nebyl nikdo připraven. Neexistoval na ni návod a každý jsme se s ní prali podle svých schopností, možnost a síl. Oproti živelným kalamitám má jednu hroznou vlastnost. Netušíte, kdy a jak to skončí.“

Kalamitní kolotoč těžeb, odvozů, úklidu klestu, zalesňování

Zájemci o členství ve SVOL jsou vítáni. Pro další informace se obraťte na naši kancelář v Pelhřimově, nebo navštivte webové stránky www.svol.cz. Sledovat nás můžete na Facebooku, YouTube, LinkedIn a na Instagramu. Více o lesích také na našem webu www.kouzlolesa.cz